Ч. 7 (14.839). Львів, середа 12. січня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 "
Піврічно . . . . . . 30.00 "
Річно . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Японія виповість нині війну?

Льондонська преса міркує, що т. зв. імперіяльна конференція, яка нині збирається в Токіо, рішить видати Китаєві війну.

За минулих 70 літ такі конференції збиралися лише 3 рази: 1884. р. підчас війни з Китаєм, 1904. р. підчас війни з Росією та підчас світової війни.

МІЖНАРОДНІ УСКЛАДНЕННЯ.

Після виповідження війни японська фльота переведе бльокаду ріки Янтсе і пристані Кантону.

Великодержави мусітимуть забрати з Янтсе свої воєнні кораблі, залишаючи своїх громадян без опіки.

Бльокада Кантону значитиме практично стільки, що бльокада Гонкону.

Американський уряд введе в життя закон про невтральність, спинюючи все постачання для обох воюючих сторін.

Британська преса міркує, що **небавом японці обсадять цілий Шангай, касуючи тим способом міжнародню смугу.**

КИТАЙСЬКА АМБАСАДА ПОКИДАЄ ТОКІО?

З добре поінформованих джерел у Токіо повідомляють, що персонал китайської амбасади в Токіо приготовлюється до виїзду з Японії. Амбасада зажадала від японського уряду пашпортів.

ЧАНКАЙШЕК ДОМАГАЄТЬСЯ МІЖНАРОДНЬОГО ЕКОНОМІЧНОГО БОЙКОТУ ПРОТИ ЯПОНІЇ.

Чанкайшек дав інтерв'ю представникові щоденника „Нюз Кронікл". Він радить великодержавам боронити своїх інтересів у Китаю, організуючи фінансовий і торговельний бойкот Японії. Чанкайшек відкидує замирення, доки не привернеться інтеґральність та честь Китаю.

ЧЕРГОВІ УСПІХИ ЯПОНЦІВ.

Японські частини, що діють здовж залізничої лінії Цінанфу—Цінґтао, зайняли Вейсієн у віддалі 150 км. на захід від Цінґтао. Японське летунство бомбардувало Цінінґ у провінції Шантун. 10 японських відділів зґрупованих у Ганчен брало участь у дефіляді. Частини китайців зібрані на протилежнім боці ріки Шейнґан, приглядалися переходові японців.

Таємничий вибух у Мадриді.

Як подають з Льондону, в Мадриді трапився незвичайно сильний вибух: 100 осіб згинуло, 8 домів завалилося. Причина невідома.

ПІД ТЕРУЕЛЕМ.

Національна головна кватира повідомляє, що на всіх відтинках під Теруелем іде бій. Національні війська відбили ворожі напади та безнастанно бомбардують ворожі становища; червоні втратили 50-ох убитих. Найзавзятіші бої йшли коло двірця.

Валенсійське міністерство оборони твердить, що червоні поправили свої становища на відтинку Муеля де Теруель.

НОВА ЗМОВА ПРОТИ ЧЕРВОНОЇ ЕСПАНІЇ.

Червоні радіостанції подали комунікат ґенерального директора поліції, який подає, що викрито широко розгалужену змову проти еспанського червоного уряду. По більших містах арештували чимало осіб, прихильних ґен. Франкові.

„Каґуляри" виконали два бомбові замахи в Парижі?

На основі дотеперішніх доходжень французькі слідчі органи припускають, що оба відомі бомбові замахи в парижській дільниці Етуаль виконали три особи, мабуть члени підпольної організації „Каґулярів" („ЦСАР"). Тою акцією керував інж. Метеніє де Шамеліер, йому помагав сторож Масон, що втік до Еспанії та ще одна дотепер не викрита особа.

Найважніші інформації в цій справі дав свідок Пер Льокюші, що поважно обтяжив інжиніра Метеніє.

З інших джерел потверджено, що Дельонкль, Лоззо ді Борґо, Тенай і Метеніє в останньому часі перед терористичними замахами були в Нансі. 21. січня 1937 Дюсенер і Дельонкль їздили до Еспанії.

Жиди протестують перед Ліґою Націй

ПРОТИ РУМУНСЬКОГО УРЯДУ.

Виконавчий комітет світового жидівського конгресу ухвалив протест проти політики уряду Гоги та подав його всім членам Ліги Націй і Злученим Державам. Протест стверджує, що та політика нарушує румунські зобовязання супроти меншин з 1919 р., та заперечує твердження, що більша частина румунських жидів не має права перебувати в Румунії.

У цій справі зложить згаданий комітет протест перед Радою Ліґи Націй, що збереться 17. ц. м.

Перший день італійсько-австро-мадярських нарад у Будапешті.

Після перших будапештенських розмов появився комунікат такого змісту: Конференція представників держав-сигнатерів римських протоколів зібралася в 17. годині. Були присутні: від Австрії Шушніґ і Ґвідо Шмідт, від Італії Чіяно, від Мадярщини Дарані й Канія. Розмови протягнулися до 20. години; нині пополудні йтимуть вони дальше, згідно з наміченою програмою.

Норвеські комуністи виключені з робітничої партії

ТА ПРОФ. СПІЛОК.

Начальна рада норвеської робітничої партії однозгідно рішила зірвати переговори з норвеською комуністичною партією у справі обєднання, тому, що комуністична партія залежить від Москви. Від тепер ніякий комуніст не могтиме належати до норвеської робітничої партії ні до професійних спілок.

Довкола Народнього Зїзду.

Львів, 11. січня 1938.

Мабуть давно вже не було не тільки у нас, українців, але й у цілій Польщі ніякого політичного зїзду, що викликував таке зацікавлення і української і польської сторони, що останній Народній Зїзд. Нема буквально ні одного часопису в Польщі, який не вважав би своїм обовязком помістити бодай згадку про Народній Зїзд, як про поважну політичну подію, нема таких небилиць, яких не виписувалиб з приводу того Зїзду. Досить звернути увагу, що львівський відділ ПОВ у своїх суботнішніх резолюціях переводив (на свій лад) цілу аналізу тих політичних резолюцій Народнього Зїзду, які ще ані не оголошені ані навіть редакційно не оформлені, та що відразу „Слово Народове" подало інтерпретацію Н. Зїзду у цілком протилежному дусі; зпоміж українських часописів один щоденник дорахувався у новому Центральному Комітеті „аж" пятьох членів внутрішньої опозиції (коли автор тієї статті в усіх дисциплінах такий „моцний", як у математиці, то бідна та наука), а другий не має інших клопотів, як вимірковувати, чия голова пішла на Зїзді за чию голову!

Подробиці відгуків Народнього Зїзду динозогляднi, але сам факт тих відгуків надзвичайно симптоматичний. Джерелом того загального зацікавлення є безумовно свідомість, або навіть хай у декого підсвідоме почуття, що на польсько-українським відтинку є — зле, так зле, як давно вже не бувало. Поруч із цією свідомістю є ще розуміння факту другого, а саме, що 1) раптове погіршування польсько-української ситуації почалось десь від кінця 1935. року, коли місцева адміністрація і все польське місцеве громадянство зміркувало, що уряд ніяких змін у державному буджеті, внесених законопроектах і практиці не впровадив і „нормалізацію" немов вважає закінченою на виборах, і 2) що УНДО, яке перейняло виключну відповідальність за останній період української політики, має в цих справах найповажніший голос. Занепокоєння, з яким польська сторона вичікувала постанов Народнього Зїзду, було виявом зрозумілим і з погляду психольоґічного і політичного: коли людина відчуває, що щось не є в порядку, а сама не має ані бажання ані енерґії той порядок заводити і воліє тривати в інерції, бо такий стан непорядку їй найвигідніший, — завжди відчуває неспокій, коли є вигляди, що хтось інший візьметься порядок робити. Нинішній стан польсько-українських відносин безумовно польській стороні страшенне вигідний: формально „нормалізація" триває далі, фактично українська дійсність доходить до меж траґізму, при чому на цей траґізм складається не тільки матеріяльний стан посідання, але може у ще дужчій мірі стан моральний. Ніде правди діти: поруч із проявами найбільш жертвенної конструктивної праці, яка ні на мент не припиняється, маємо незаписані досі у нас прояви заляканости, зацуканости, дефетизму і того „рівнання в діл", яке є грізним мементо для всіх, що мають ще вищі аспірації, як лише вдячність за право до існування.

І ці два моменти були вирішні для цілого характеру Народнього Зїзду. Вже у вчорашніх рефлексіях одного з чільних учасників Народнього Зїзду була на цьому місці згадка, що Зїзд здавав собі справу, що його нарадам прислухуються не тільки присутні на ньому, і не тільки українці. Нема ніякого сумніву, що саме цей момент був головний, який казав тушувати гон промов і всіх виступів, з терену Зїзду усунути взагалі всяку боротьбу та центр розмов

перенести за його куліси. З тону деяких українських голосів лунає їх розчарування, що внутрішня опозиція стала раптом така „кляйн унд мільд", коли вони сподівалися, що вона буде „грос унд вільд": гадаємо, що добре сталося, коли навіть ті, які мали матеріял і нагоду до найпалкішої промови, матеріял зберегли для вужчих чотирьох стін і з нагоди не скористали, щоб не робити видовища, яке політичного хісна українській справі не принеслоб.

Коли хтось дивується примирному тонові, що панував на Зїзді, то це здивування свідчить хіба про незнання внутрішніх відносин в УНДО. Ніколи опозиція не ставила справи в той спосіб, що хоче якогось розриву та не хоче внутрішньої злагоди. Ніколи опозиція не відкидала ніодної спроби таку злагоду на політичній плятформі внутрі партії перевести. Але й ніхто з внутрішньої опозиції УНДО сьогодні не твердить, що та злагода вже переведена. Може сталося зле, що Народній Зїзд не зайняв такої постави, яка струснулаб українською совістю, підбадьорила всіх та казала зацукатись всім тим, які завжди ще в останньому „нормалізаційному" періоді вбачають якісь користи й успіхи. Може недобре сталося, що резолюції Народнього Зїзду появляються щойно сьогодні, в тиждень після Зїзду, і тим самим тратять уже дещо на атракційній силі безпосереднього голосу. Але річ не в безпосередніх ефектах. Увесь Народній Зїзд проходив під гаслом: тому, що все одно на Зїзді не вдасться полагодити всіх справ, тому, що таких проблем, як національна політика й кожночасна політична тактика не полагоджують масові зїзди, — Зїзд силою факту мусить обмежитись до найзагальніших постанов і формально-маніфестаційного акту, який не тільки не перекреслює, але ще більш актуалізує старі й невирішені внутрішньо-партійні справи. Маємо враження, що сталося добре, що останній Народній Зїзд не стояв під знаком боротьби за формули ані теж боротьби за особи. Маємо теж враження, що розвиток подій іде в тому напрямку, який немов автоматично скаже після Народнього Зїзду погодитись з деякими такими речами, які на самому Народньому Зїзді булиб викликали лише зайвий фермент.

Шум, який іде довкола Народнього Зїзду, вказує на те, що і деякі українські і всі польські кола — хвилюються. Від осени 1930. р. не було такої складної і поважної ситуації, як тепер, — такої, яка вимагалаб найспокійніших і найсильніших нервів. ік.

Полк. Коц. уступив зі становища шефа Озону.

Телеграми принесли вістку про зміну на становищі голови Озону (Обозу Зедночення Народового). Був ним досі полк. Адам Коц, ініціятор тієї організації і творець її ідеольогії, тобто відомої ідейно-політичної декларації проголошеної 21-го лютого м. р.

Про своє уступлення повідомив полк. Коц свою організацію окремим обіжником, в якому заявляє, що уступає зі свого становища тому, бо поганий стан здоровля не дає йому змоги посвятити організації тілько сил і праці, кілько треба.

Наслідником полк. Коца на становищі шефа Озону став ґен. Станислав Скварчинський, дотеперішній командант одної дивізії піхоти, що в минулу неділю перейшов у нечинний стан. Ґен. Скварчинський, що має тепер 45 літ, походить зі Львова. Це дуже близький співробітник і муж довіря марш. Сміґлого-Ридза.

Міжнароднє Бюро Праці

і його статистика безробіття.

Женева, 3. січня 1938.

В парку на березі Леманського озера стоїть великий триповерховий будинок Міжнароднього Бюра Праці. Він показується очевидно замалим, бо до нього добудували минулої осени ще одно крило. В часі туристичного сезону його відвідують численні гурти чужинців, подивляють памятник Альберта Тома, співосновника М. Б. П. і визначного діяча на полі дослідження світових умовин праці, на площі перед М. Б. П., відгадують, яка з пяти символічних постатей працівників заступає ту чи іншу частину світа, потім оглядають не менш символічні великі постаті жінок по обох боках сходів до будинку Бюра; одна з них з двома дітьми, тому символізує материнство, друга символізує справедливість з пташком у руці і величезного вужа біля ніг. У парку над берегом поміщено велику також дуже символічну групу праці і мистецтва, яку також варто оглянути. Всередині будинку подивляють відвідувачі люксус, різьби, фрески на мурах і прозорі мальовила на вікнах, бібліотеку, читальню з численними, між іншим і совітськими часописами, незвичайно вигідну обстанову і численних, знаменито оплачуваних урядовців та загальну організацію цієї міжнародньої установи.

М. Б. П. провадить дуже широку, більш теоретичну, ніж практичну працю в терену господарського та суспільного міжнароднього життя. Щороку відбуваються справді сесії бюра, в яких беруть участь представники організацій робітників та підприємців разом з численними фахівцями. Але значіння їх досить обмежене, вже з огляду на постійний зріст не лише господарської кріви, а й кріви міждержавних відносин Головна чинність М. Б. П. дослідчо-інформаційна. Воно збирає обширний статистичний матеріял з ріжних царин господарського та суспільного життя, висилає часом фахівців на місця для дослідження тої чи іншої дільниці, видає солідно оброблені періодичні і неперіодичні праці, постачає інформаційний матеріял та джерела для праць деяких комісій Ліги Націй, ріжних установ та приватних осіб, що займаються дотичними питаннями.

Праці М. Б. П. звужує та робить менш корисними не тільки те, що деякі великодержави не належать ані до Ліги, ані до самого Бюра, а й те, що СССР належить і до одної і до другої. Хибою всіх статистичних таблиць є звичайно, що в них бракує дат з шостої частини земної кулі, але без порівнання більшою ще бідою кожної поважної наукової праці є цифри, які можна дістати лише із совітських джерел. Не краще виглядають і справоздання, які предкладають бюрові його відпоручники, що вертаються з СССР. Їм показують там, як і звичайним туристам, лише потемкінські села.

Ці хиби статистичної праці М. Б. П., яку воно робить від чотирьох років, треба мати на увазі і при розгляді дат останнього чвертьріччя. Назагал вони виглядають навіть досить оптимістично. В дотичнім справоздані з 3. січня Бюро повідомляє між іншим: „Чвертьрічні статистичні дати доводять, що число безробітних, що знайшли працю, зросло. Безробіття зростає лише в Данії з року на рік". До цього треба додати, що обчислення кількости безробітних відбувається не у всіх державах згідно з тою самою системою. Зокрема щодо Злучених Держав Америки, то треба зазначити, що три роки тому індекс збільшення числа „занятих" був 10 пунктів, статистика-ж оголошена три місяці тому зазначує збільшення числа занятих лише на 3.5 пунктів. Статистичні дати не віддзеркалюють точно дійсного стану безробіття у ріжних державах, вони дозволяють щонайбільше ствердити тенденцію розвитку господарських відносин у ріжних державах.

Понижче подаємо вибір статистичних дат щодо стану безробіття у головніших державах світу. Згідно з обчисленням в Англії та Північній Ірляндії було 15. листопада 1937. р. 1,506.590 безробітних (11 прц. всіх забезпечених), замісць 1,621.321 (12 прц.) в листопаді 1936. р. На основі синдикальної статистики було в Зл. Д. А. в листопаді 1937. р. 9,7 прц. обєднаних в синдикатах безробітними, а в 1936. в тім часі — 10.7 прц. На основі бази 100 для робітників занятих в 1929. р. давала ця цифра для Італії 108.9 в серпні 1937. р. і 97.8 в серпні 1936 р.

На основі обчислень бюр посередництва праці та ріжних інших обчислень було в Німеччині шукачів праці разом з особами занятими принагідними працями та занятими публичними роботами допомоги, але без осіб занятих у робітничих таборах — 685.041 в жовтні 1937. р. і 1,301.976 в жовтні 1936. р. У Франції було в листопаді 1937. р. 362.551 безробітних супроти 453.821 в листопаді 1936. р. В Японії було 277.200 безробітних (3,5 прц.) на 1. вересня 1937 р. і 330.290 — (4,2 прц.) на 1. вересня 1936. р. В Польщі було 262.954 (9.8 прц.) безробітних в жовтні 1937. р. і 282.239. (11.4 прц.) в жовтні 1936 р. В Румунії було 6.343 безробітних на 1. листопада 1937 р. і 6.549 на 1. листопада 1936. В ЧСР було 332.981 безробітних в листопаді 1937 р. і 510.205 в листопаді 1936 р.

Числа безробітних в трьох останніх державах, де мешкають українські меншини, не дають властиво поняття про стан безробіття між українцями, бо ані „самостійних" сільських господарів, ані сільських сезонових робітників у статистиці безробітних не зазначено. Щодо СССР, країни „веселого і радісного" життя, де міліони вимирають з голоду та поневіряються по таборах примусової праці, то там природно ніякого безробіття в „буржуазнім" розумінні цього слова очевидно бути не може.

Щодо загального стану світової господарки, то з самого факту зменшення числа безробітних булоб завчасно робити якісь оптимістичні висновки щодо переборення світової кризи. Зменшення числа безробітних майже у всіх державах само по собі говорить ще небагато. З цього факту не можна зробити якогось висновку навіть про тимчасове злагіднення цеї кризи, яка розвивається не простолінійно, а хвилями. Не можна забувати того, що всі великі і багато менших держав гарячково зброяться, що дає пояснення для невеликого розмірно зменшення числа безробітних. Деякі держави зменшують цифру безробітних так мовити штучно, починаючи ріжні публичні праці ноторично неоплатні, отже загального стану світової господарки ніяким чином не поліпшують. Загострення господарської, передовсім фінансової кризи у Франції не підлягає найменшому сумніву. Зменшення безробіття там спричинює в значній мірі заведення 40-годинного тижня праці та очевидне зменшення її видайности. Не підлягає ніякому сумніву і загострення господарської кризи в Зл. Д. А. в кінці минулого року, що спричинить очевидно збільшення цифри безробітних за 1938. р. До тогож справжньої статистики безробітних в Зл. Д. А. нема за браком державного забезпечення робітників. Автархія, до якої примусили інші держави Німеччину та Італію та примушують до неї і кілька менших держав, хоч і зменшує цифру безробітних в цих державах, але безперечно збільшить її в інших державах.

Головне те, що ніколи ще господарство в цілім світі не залежало в такій мірі від політичних міждержавних відносин як тепер. Війни: в Еспанії та в Китаю витворюють наскрізь штучну і дуже небезпечну фінансову коньюнктуру, яка для світової господарки може мати або дуже лиховісні наслідки, або і бути вихідною точкою господарського оздоровлення в залежности від того, чим ці війни скінчаться.

М. Б. П., як відомо, є тісно злучене з Лігою Націй, отже й не диво, що кріза, яку вони переживають, відбивається дуже відємно на їх праці. Статистика М. Б. П. віддзеркалює лише сучасність, не аналізуючи її і не роблячи прогноз. Це вже справа інших дослідників.

М. Данько.

Хто вишле жертву на ювилейний „Дар Просвіті", той дасть доказ любови свого Народу.

Треба нам кас безвідсоткового кредиту!

Кілька слів про їх діяльність у сусідів.

В цій справі можемо теж повторити слова Шашкевича: „Судилося нам послідними бути". Від ікс років актуальна ця справа в жидів, яких чотири роки ведуть і пропагують її завзято подяки. В нас цю справу — справу безвідсоткового кредиту та кас, що його давалиб — пригадала щойно коротка нотатка в „Ділі", згідно з якою у самому Львові є вже 11 таких кас, при кожному костелі...

Історія кас безвідсоткового кредиту сягає у 14—15 ст., коли церква почала на Заході організувати противагу розпаношеному в ті часи лихварству. „Монс Піюс" був теж подуманий, як така каса, а німецькі епископи щиро помагали тій акції й у 16. ст. Німеччина була вже ними густо покрита. Були такі каси і в давній Польщі, речником їх був теж Петро Скарга.

Згодом, коли змашинування промислу почине громити цехове ремісництво, організує й воно безвідсоткові каси. По містах і містечках беруться за ту ідею в першу чергу жиди і в їх руках стають ці каси грізною конкуренційною зброєю: гріш, що міг оббігати багато підприємств, підсилювати загрожені й подешевити крам, ставав тим амулетом, якого дошукувалися в жидах і їх ініціятивности та впертости „економісти", добачуючи нераз у цьому й нечисту силу. Організацію тих кас поставили жиди дуже високо. Кожне місто — як пише „Жице Рольніче" ч. 9 з 1936 р. — що мало 300 жидів, мало вже таку касу, звичайно при віроісповідній громаді-кагалі й вона засилювала все купецьке та ремісниче жидівське життя".

•

Про існування жидівських безвідсоткових кас стало відомо щойно 1920 р. „Американський Союзний Роздільний Комітет" („Емерікен Джойнт Дістрибейшин Коміти"), який висилав зразу польським жидам беззворотні фонди на підсилення торговлі, станув того року на становищі, що вислідки такої дармової допомоги невеликі й доручив жидам формувати безвідсоткові каси. В Польщі почалася реєстрація тих кас, яку переводив ЦКБ („Центр. Комітет Безвідсоткового Кредиту й опіки над продуктивною працею жидів у Польщі"). Ця централя почала теж організувати нові такі каси й у 1929 р. було їх офіційно в Польщі 521 (крім тих, які з грошей „Джойнту" не користали), в 1934 р. — 722. Так виказують офіційні „Вядомосці Статистичне".

Розміщення тих кас на просторі Польщі виказує ясно, що призначені вони на підсилення та конкуренційну спромогу жидівської торговлі, головно на наших землях: коли в познанськім воєв. було тих кас 1, поморськім 2 і шлеськім 3, — **то у поліському воєв. було їх 40, у волинському 43, львівському 65, станиславівському 38 і тернопільському 49. Все це числа з 1934—35 р., отже з часу, коли наша кооперація почала ругувати жидів зі сіл, а в містах почалися перші спроби нашої приватної торговлі.** Не меншу кількість жидівських безвідсоткових кас виказують білоруські воєвідства: виленське 64, новогродське 32, білостоцьке 67.

Ці числа далеко не визначують точно жидівських **безвідсоткових** кас на наших землях. „Вядомосці Статистичне", з яких беру ці числа, подають тільки ті, які офіційно стояли у звязках з „Джойнтом" і брали з нього допомогу. Двічі стілько, може й більше, було кас, що були самовистарчальні, тієї допомоги не потребували й не реєструвались: Варшава нпр. у цьому списі має тільки 1 касу, тоді, як справді їх було в цьому місті коло 150 („Пшеґльонд Католіцкі ч. 4 з 1937 р.).

Жидівські безвідсоткові каси диспонують сьогодні міліоновими сумами. На них зложилися в першу чергу велитенські суми „Джойнту", що чотири роки підряд від 1928 р. посилав пересічно по міліонові дол. в рік, а потім від 1932 року — річно пересічно по пів міл. дол., мабуть тому, що і в Америці почалася в 1932 р. кріза. Далі — каси доповнено кредитом, що його жиди зуміли роздобути самі: невеликою державною субвенцією (1932 р. — 42.500 зол. і 1933 — 97.750 зол.) та півміліоновим кредитом у Банку Краєвого Господарства, врешті субсидіями самоврядування та жидівських віроісповідних громад. Цікаво, що впливи жидів встигли навіть вимогти на мін. внутр. справ обіжник, яким воно доручило пов. радам не скреслювати з самоврядних буджетів субсидій для тих кас, такий сам обіжник Союзу Міст, вимогли звільнення цих кас від стемплевих оплат, права убогих для кас у процесових справах, ба навіть добилися 80%-ої знижки на залізницях для членів ЦКБ! З цього можнаб догадуватись, що з таких самих, бодай, як що не більших, привілеїв користають і польські безвідсоткові каси та можнаб робити собі надію, що й наші каси, якби їх зорганізувати, може теж з подібних привілеїв скористалиб. Що субсидії самовряду-

ІЛАРІОН ЧОЛГАН.

Народини зірки.

(Докінчення.)

— Роздягайся, Максиме! В таку погоду і чорт не віднайшов би слідів. Можеш спокійно розгоститись. Ось Зірка приготовить зараз гарячого чаю!

„Коли Ти подав мені свою залізну руку, Григір додав:

— Бачиш — на відлюдді одна гарна зірка заступає цілий світ...

„І настали дні Твойого побуту в малій карпатській лісничівці. Цілий тиждень гуділа на дворі скажена заметіль і цілий тиждень, із кожним днем сильніше я задивлялась у Тебе. Ти такий чудовий, сидів вечорами при вогнищі і розказував воєнні пригоди. Карі, палкі очі блискали тоді мужеським вогнем, орлиний ніс вигинався мов шаблюка, а смагле лице з бронзовим шрамом пашіло степовими вітрами і розгоном непогамованих атак. Мені тоді кров била до голови і груди хвилювались у нерівномірному ритмі.

„Та Ти немов не помічав того жіночого хвилювання, що говорить виразніше за слова. А може Ти (це певне!) намагався бути мужеським супроти Григора та не хотів приятелеві, що дав скитальцеві захист, відбити любку? Проте я нераз переловлювала на собі Твій шарпкий погляд, що мов степовий вітер бив у мої щоки. Якась страшна сила била від Твоєї старшинської постаті!...

„Врешті прийшла та синя ніч, найпалкіша і найгіркіша ніч у мому житті... Заметіль устала й верхи Бескиду немов білі стіжки-колюмни шпалерами гранатове склепіння із золотими цвяхами-зорями. Ти збирався в дорогу, бо ось-ось могли наскочити стежа. Та на сам Святвечір небо вигорянілось як ніколи і „ясний місячик" колядував по горах. Продістатись незамітно через границю було неможливо. Вечерю їли ми троє востаннє... Ти свобідно метав кутю до стелі й засвітив свічечку на ялинці. Потому підійшов до вікна і сказав:

— Щороку вибираю собі якусь зірку за товаришку. Бачите, там над тією горою? — О, це буде цьогорічна.

— А моя ота, що мерехтить зеленим світлом — підійшовши, вказала я вдаль.

Нараз Твоя звізда відірвалась від неба і, зачеркнувши осяйне півколо, пропала в безвістях.

— Га, в такому разі беру собі вашу! — засміявся Ти владно.

„Мені схвильовано підносились груди, а серце било молотом! Твої зуби білились мов у вовка. Григір спокійно курив люлечку.

„Тієї ночі сталось те, чого я так боялась і так дуже прагнула! Я прийшла до Тебе... Я відчувала тільки, як горять мої лиця і бачила в синьому сяйві місяця, що впадало крізь вікно, двоє витягнених цупких, залізних рук. Як є на світі щастя, то в них було щось з нього...

„А потім, коханий Максиме, не знаю коли, — прийшов жах! Жах, що стяв кров у жилах.. Я хотіла крикнути, та звук застряг десь у горлі. До нас зближались жовнірські штики Щораз ближче, щораз більші!... Ти рванувся, хапнув за револьвер — та вже було запізно. Вони кинулись на Тебе мов пси, мені ж сльози застигли в очах камінням.

„Тебе взяли й повели. Тоді підступив до мене Григір і, гризучи зубами люльку, засичав:

— Ти теж іди геть! Нехай тебе не бачу більше, ти... — і, не докінчивши, відвернувся.

„Бліднула морозна, синя ніч, коли я ступила на Твій слід, вирізьблений морозом у снігу. Моя звізда, що мерехтіла удалі зеленим світлом — нараз десь щезла. Чи теж пропала у нетрях? Не знаю... А я йшла Твоїми слідами і сльози замінювались у щастя: Я бачила перед собою Тебе, мій коханий!... Бо „Зірка з дебрів" була Твоєю власністю...

P. S. Прости, коханий, що дальше не буду писати. В занадто гарному місці скінчила, щоб іти далі... Моє дальше життя? О, це окрема повість! Та знай, що від тоді я все Твоя

Зірка із дебрів".

Минуло доволі часу, поки редактор Бобр стрепенувся. Перед ним дискретно покашлював хлопець з друкарні, що прийшов за скриптом.

Редактор Бобр ще раз споглянув на лист. Потім узяв перо, написав на листі заголовок „Зірка із дебрів" і сказав:

— Почекай хвильку, зараз дам фейлетон.

До листа доробив вступ і після нього йшов текст листа:

— Маєш, нехай складають. Я за цей час дам закінчення.

Це вже йшло легко. Лист був сам для себе досить поетичний, — не треба було багато вигадувати.

Задзвонив телефон. Бобр узяв слухальце до руки й почув щебетливий голос Рени:

— Добридень, Бобрику! Як з твоїм фейлетоном, що ним ти так учора журився? Уяви собі — мені сьогодні прегарно працюється! „Лещетар" майже готовий! Ще трохи фарби на гори й готово! Прийдеш сьогодні ввечір оглянути мій твір?

А тимчасом Бобр писав:

— „Листування Редакції: „Зірка з дебрів". Дуже добре, іде! Присилайте ще! Невже сьогодні, як колись у нетрях, сходить зірка в літературі?..."

І редактор Бобр сидів, заплющивши повіки, тримаючи в одній руці перо, в другій слухальце, що цокотіло мов скоростріл. Він сам бачив карпатську ніч, срібно-сині звори й мерехтливу зірку серед них. Та чому вона мала руські кучері Рени?

——о——

вання були чималі, це видно з їх постійного росту: 1927 — 11 тис., 1928 — 52 тис. і 1930 р. уже 130 тис. зол. Жидівські віроісповідні громади давали теж чимало: в 1931 р. 175 таких громад зложило 131 тис. зол., а ЦКБ веде пропаганду за тим, щоб вони давали свої субсидії постійно, щороку й відповідно до свого буджету високі. Відозву ЦКБ в тій справі підписали всі жидівські організації сіоністи, ортодокси, Мізрахі, Союз Рабінів, Центральний Союз Купців, Центр. Союз Ремісників-жидів, Центр. Союз Дрібних Купців і т. д.; міністерство віроісповідань від себе звернуло увагу воєводів, щоб не робили перешкод у субсидіюванні жид. віроісповідними громадами безвідсоткових кас.

Та найбільша позиція в буджеті кас — це безвідсоткові вклади самих жидів, які доказують високе зрозуміння цієї акції в жидівському громадянстві. Ці вклади ілюструють такі числа: 1928 — 1,116 тис., 1929 — 972 тис., 1930 — 1,062 тис., 1931-32 — 1,294 тис., 1932-33 — 1,146 тис., 1933-34 — 964 тис., і 1934-35 — 1,004 тис. І ще одна цікава справа: позички. Будемо оперувати „кругло".

рік	позички	на суму
1928	174.800	15.817.000
1929	175.000	17.476.000
1930	179.000	19.030.000
1931	210.800	21.716.000
1932	148.500	14.668.000
1933	135.000	13.068.000
1934	152.000	14.437.000

Знову: на час кризи (1930—31) — ріст позичок, потім спад, від 1934 (антисемітська акція) — новий ріст. Чи не цікавий і повчальний термометер?

Діяльність жидівських безвідсоткових кас у терені йде не тільки в позичковому напрямі. За їх гроші **зорганізували жиди першзавсе централі сирівців для жидівських ремісників;** у відділах тих централь, розкинених по всіх містах, жиди-ремісники дістають сирівці по фабричній ціні або на безвідсотковий кредит. З тих самих кредитів **створено кооперативи праці для тих ремісників, що не можуть вести власних варстатів, організують фахові курси для жидівської ремісничої й купецької молоді та створили фонд безвідсоткового кредиту середніх купців** (дрібних гуртівників). Фонди з тих кас ідуть теж на викупно землі й осаджування жидів на ріллі, про яке так алярмує польська преса — „перешарування" та „продуктивізацію" жидівських мас. Нарешті централя цих кас — це водночас централя жидівської економічної розвідки. Густа сітка її кореспондентів, що сидять і в найменших містечках, інформує централю постійно про можливости заложити нові станиці, про стан нежидівської торговлі й ремесла, про антисемітську й бойкотову акцію і т. д., а капітал кас може на основі тих вісток відповідно плисти на місця та переможно конкурувати. Коротко: діяльність жидівських безвідсоткових кас, на яких взоруються тепер такі польські каси, пребагата і преважна. Не даром жидівський поет, Сальом Аш, писав:

„Можу зректися всіх почестей і достоїнств, залишу всяку суспільну діяльність, але ніколи не кину праці в користь безвідсоткових кас!"

•

Висновки з тих кількох чисел, звідомлень і фактів насуваються самі собою:

Якнайскоріше мусимо створити каси безвідсоткового кредиту в нас. Взявши зразок до них з ЦКБ і його діяльности, **мусять дати ініціятиву до них наші економічні установи, в першу чергу Союз Українських Купців, як найбільше зацікавлений у тім ділі, та його магістраля Пром-Банк.**

Де написано, що при відповідній пропаганді наші земляки за морем не створять чогось такого; як „Джойнт" і що наше громадянство не зложить теж — безвідсотковими вкладами — поважних, може навіть дуже поважних сум?

Потребу такої інституції вичуваєте сьогодні в нас — як кажуть досадно — в повітрі.

Осип Матейко.

—o—

ЯКІ ВОЄННІ КОРАБЛІ БУДУЄ АМЕРИКА?

Як подає „Ню Йорк Геральд Трібюн", під цю пору Злучені Держави будують 3 панцирники спільної поемности 105.000 тон, 2 авіоматки по 27.000 т., 3—4 легкі кружляки по 28.700 т., 20 торпедовців спільної поемности 30.000 тон та 6 підводних човнів, що разом матимуть 10.700 тон.

Мін. Бек про закордонну політику Польщі.

На комісії закордонних справ сойму виголосив міністер закордонних справ Й. Бек промову, в якій обговорив закордонну політику Польщі.

На вступі своєї промови мін. Бек ствердив крізу метод, якими мали управильнювати міждержавні взаємини в післявоєнній атмосфері. Ці методи завели, їх кріза в останньому часі ще поглибилася, але її дна ще не видно.

В останніх літах закидали Польщі, що вона занадто любується у двосторонніх договорах, та в тих договорах завжди йшло тільки про те, щоби допильнувати польських інтересів. Польща має два пакти неагресії, з Німеччиною і Совітами, що не мають ніякого звязку з Союзом Народів, і два, зареєстровані в Союзі Народів союзи: з Францією і Румунією. В останніх часах ті союзи дуже скріпилися, чого доказом були відомі візити. Взаїмні польсько-німецькі заяви в справі меншин обох народів скріпили польсько-німецький договір з 1934-го року. З Совітами полагоджувано всі справи згідно з пактом неагресії, взаємини з Японією затіснилися через піднесення посольств в обох столицях до ряду амбасад. Особливу вагу прикладала Польща до взаємин з надбалтійськими державами з винятком одної (Литви), як теж з державами в надлунайському басейні.

Другу частину своєї промови мін. Бек присвятив виключно критиці засад і метод Союзу Народів. Мирні успіхи держав осягнені поза Союзом Народів ослаблюють його. В Женеві стираються дві тенденції: одна доказує, що інструмент Союзу заслабий, щоб пристосовувати сам пакт Союзу, друга — доктринальна — накидає „тому бідному Союзові" щораз трудніші завдання. В останньому часі дійшло до того, що Союз втратив навіть характер европейської установи, а надія на поворот до Женеви низки першорядних держав змаліла до нулі. Союз Народів набрав на себе чимало всяких справ, з яких невідомо чи і як викарабкається. Мін. Бек не хоче висловлювати пророцтв про долю „женевської установи", але певний того, що на найближчому січневому засіданні Ради Союзу не буде ніякого остаточного рішення.

Якби у якихсь справах, якими Польща була б зацікавлена (нпр. справа Палестини) Союз Народів виявився безрадний, то Польща не зрезиґнує з полагоди своїх інтересів шляхом порозуміння з окремими державами. Коли-ж мова про послаблення Союзу Народів, то мін. Бек не вірить, щоб могли появитися такі проєкти міжнародньої співпраці, що нарушували б життєві інтереси Польщі.

—o—

Закрили філію Союзу Українок у Кремянці.

30. XII. 1937 р. Управа філії Союзу Українок у Кремянці дістала з кремянецького староства такий лист:

„Na podstawie art. 16 prawa o stow-niach z dnia 27. X. 32 zawieszam działalność filii Sojuzu Ukrainek w Krzemieńcu, zaś z dn. 10. stycznia 1938. r. rozwiązuję wsp. filię. Na podstawie art. 38 w. cytow. prawa o stow.-niach wyznaczam na likwidatora obecną prezeskę filii p. Marię Wołosiewiczową; likwidacja powinna być zakończona do dn. 1. II. 38. Uzasadnienie. Stwierdzono niezbicie w szeregu wypadkach, że wykraczająca poza ramy statutowe działalność filii Sojuzu Ukrainek w Krzemieńcu zagraża bezpieczeństwu, spokojowi i porządkowi publicznemu. Powyższa okoliczność uzasadnia zastosowanie do wsp. filii najostrzejszego rygoru, przewidzianego w art. 16 prawa o stowarz. Decyzja niniejsza jest w myśl art. 16 prawa o stow. natychmiast wykonalną. Od powyższej decyzji przysługuje prawo odwołania do Urzędu Wojewódzkiego Wołyńskiego w Łucku za pośrednictwem tut. starostwa w ciągu dni 14 od dnia następnego po doręczeniu. Starosta Powiatowy — Skrzyński."

Філія Союзу Українок у Кремянці проіснувала 8 років, засновано її 13. березня 1929 р. А то на Волині для української організації досить поважний вік. Слідом за Просвітою, за філією „Сільського Господаря" у Кремянці прийшла черга на Союз Українок. Великої організаційної діяльности кремянецька філія не проявляла, гуртуючи лише місцеве інтеліґентне жіноцтво. Праця її проявлялася в уряджуванні ялинки для бідних дітей, свята матері, дитячих вистав і товариських сходин, де часом відчитувано реферати на літературні, історичні та економічні теми. Філія мала власне помешкання і в ньому дитячу бібліотеку (коло 600 книжок) та читальню.

Закриття філії прийшло зовсім несподівано без ніякого попередження. На постанову староства вложено відклик до волинського воєвідства.

Українська молоде! Допильнуй збірки ювилейного „Дару Просвіті"!

Нащо кол. старості Робакевичеві треба було тільки грошей?

Кол. староста Робакевич (у вчорашньому числі була замітка про те, що почався його процес у Станиславові) признався у своїх зізнаннях до всіх закидів, які йому робить акт обвинувачення. Цікаві його зізнання в справі його виїздів за границю, коли то він уживав авта, що належало до Повітового Виділу, а бензина і смари йшли на рахунок державного скарбу. Робакевич твердить, що їздив за границю, бо як прикордонний староста досліджував національні меншини в Чехословаччині та Румунії. На запит прокуратора пояснює, що з ним їздила Ганка Ордонівна і директор театру Остерва, бо вони обіцяли йому улаштувати імпрезу в Надвірній. На запит, чи їздив з жінкою, відповів, що і премієр Складковський теж завжди їздить з жінкою.

Робакевич виправдує свої зловживання тим, що він заломився під фінансовим оглядом. Ще як староста у Кремінці він мусів гостити ріжних державних достойників, робити виставні приняття, а це коштувало великі гроші. Достойники приїздили в ріжних справах, кожний з них хотів увійти в контакт з громадянством, а він, Робакевич, мусів за все те платити. Тільки теперішній премієр Складковський, як був у нього ще тоді, як був міністром внутрішніх справ, сам полагоджував усі видатки.

По широкому світі.

Французький корабель „Ґуаруха" осів на мілині коло Альмерії. Мабуть комуністи намагались його опанувати і віддати червоній Еспанії.

В турецькому парляменті переслали два законопроєкти: перший забороняв для закордонних жидів приїздити до Туреччини, другий наказував турецьким громадянам вживати у публичних виступах лише турецької мови.

У СССР починається завтра пополудні сесія найвищої ради.

У Палестині арабські терористи вбили славного англійського археольоґа Старкі.

СССР хоче робити дипльоматичні труднощі новому румунському урядові, тому мабуть висуне справу Басарабії.

Румунська рада міністрів радила вчора над ревізією натуралізації, що її деякі жиди хитрощами дістали по війні.

Чілійський парлямент рішив на тайному засіданні збільшити вброєння.

Румунський міністр закорд. справ переїхав з Праги до Білгороду. До тої поїздки не привязують більшої ваги з огляду на добрі румунсько-югославянські взаємини.

Присилайте передплату!

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Розємні комісії для двірських робітників.

Приписи, що управильнюють працю на ріллі, мають у Польщі особливе значіння з огляду на рільний характер краю. Для ілюстрації варт згадати, що в 1933 р. зареєстрував уряд інспекції праці господарств понад 50 га 20.370 та рільних робітників, занятих у тих господарствах 431.945. Так і видно, що держава була приневолена ввести до праці на рілі роз[illegible] при помочі щораз то нових приписів, що зійшлися в один закон з 1. серпня 1919 р. про полагоду збірних спорів між рільними працедавцями і робітниками. З того виходить, що первісний текст закону був в першу чергу подуманий для полагоди збірних конфліктів у рільництві, усеж таки пізніше життя виявило, що слід пристосувати цей закон до окремих індивідуальних спорів. Це й було причиною, що закон треба було кілька разів новелізувати й доповнювати виконними розпорядками, заки він появився з узгідненим текстом в „Дзєнніку Устав" Р. П. ч. 90. з 1931 р. поз. 706 у формі оголошення Міністра Суспільної Опіки з дня 23. IX. 1931 р.

Для нас важніші постанови, що торкаються полагоди індивідуальних спорів у рільництві на тлі недодержування приписів збірних умов або оречень Надзвичайної Розємної Комісії, що устійнюють умовини праці й винагороди рільних робітників.

ВАЖНІШІ ПОСТАНОВИ ЗАКОНУ.

Хоч закон не подає дефініції рільних робітників ані рільних працедавців, проте §§ 1 і 2 Розп. Міністра Праці й Суспільної Опіки з дн. 4. XII. 1920 р. постановляє, що за рільних працедавців треба вважати усіх, що ведуть самостійну рільну господарку при помочі наємної праці. Рільніж робітники це ті, що удержуються зовсім або частинно з наємної праці в рільництві, лісництві та звязаних із ними ділянках праці. Виринає ще питання, чи під той закон підпадають малоземельні господарства. Думки навзагал поділені, хоч три рішення Найвищого Суду устійнюють виразно, що законові про полагоду спорів у рільництві підлягають усі рільні господарства без огляду на простір ґрунту, селянські осади (хутори), коли займають рільних робітників, при чому не грає ніякої ролі обставина, чи власник сам працює на ріллі, чи послуговується виключно наємною працею. В цьому місці найважніше значіння має 9. ст. закону, що по її думці оречення розємної комісії покликаної устійнити умовини праці й винагороди для даного повіту (-ів), обовязує усіх рільних працедавців та робітників у томуж повіті (-ах).

Угоди й оречення Розємної Комісії, яка устійнює умовини платні й праці (статті: 3, 9 і 18), творять підставу до індивідуальних умов праці в повіті (-ах). Коли індивідуальна умова про працю містить у собі гірші умовини праці й винагороди, тоді заступають її на основі закону постанови загально обовязуючої збірної умови чи оречення.

На домагання одної із сторін (19 стаття) може інспектор праці переказати розємній комісії розглянути індивідуальний (цивільний) спір що виринув підчас праці або по закінченні взаємин праці на тлі недотримання угоди або невиконання постанов загального оречення про розміри платні й праці для рільних робітників. Зокрема сюди треба зачислити спір (домагання) за винагороду, належну на основі збірної умови, присуду або індивідуальної умови, за відшкодування на випадок безпідставного звільнення з праці (зірвання взаємин праці), за чинитьби на основі вислуги літ (т. зв. емеритура) й чинитьби згідно з 212. ст. закону з дня 28. III. 1933 р. про суспільне обезпечення на випадок смерти рільного робітника та його найближчої рідні (дружини й дітей до 15 років життя).

Друга сторона не мусить годитися, щоб піддати спір на розгляд комісії, тому неприявність одної із сторін, неоправдана законною причиною, не спиняє ходу перевірювання спору.

„КОДЕКС" РОЗЄМНОЇ КОМІСІЇ.

Хоч назагал немає точних приписів, що упорядковувалиб процедуру комісії, проте звичайно обовязують: кодекс цивільної процедури, окремі приписи Міністра Суспільної Опіки видані для комісій, що урядують на основі 19. ст. закону і 16. стаття закону, що творить т. зв. „Кодекс" процедури перед розємною комісією: 1) для правосильности рішень комісії є конечна приявність предсідника й рівного числа представників обох сторін (щонайменше по одному); 2) провірювання доказів, допит свідків і знавців відбувається явно (публично) по візванні сторін, коли вони зявилися. На домагання комісії суд може допитати свідка на потрібну обставину під присягою; 3) присуди комісії западають більшістю голосів після явно провіреного спору; 4) сторони можуть боронити своїх інтересів безпосередньо, через своїх делеґатів або повновласників; 5) предсідник комісії має на засіданні, права рівні предсідникові на судових засіданнях; 6) наради членів комісії є тайні; 7) протоколи та рішення комісії треба зладити на письмі з підписами членів комісії; 8) праця перед комісією є безплатна; 9) повновласти й документи, представлені комісією вільні від усяких стемплевих оплат

ЗРАЗОК СКАРГИ ДО РОЗЄМНОЇ КОМІСІЇ.

До
Розємної Комісії
повіту . . . .
в . . . .
на руки Інспектора Праці . . . . Району
. . . .
в . . . .

Імя й назвище рільничого робітника, замешкалого у фільварку (господарстві) . . . . громади . . . . повіту . . . . .

в справі проти

(Імя й назвище) власника фільварку . . . . . . що замешкує . . . . . . у громаді . . . . повіту . . . .

за винагороду за працю

ПОЗОВ.

Від дня . . . . працюю у пізваного . . . . за фільварку . . . . . . в характері . . . . . (фірмана, сторожа, пастуха, полевого, доярки і т. п.).

Пізваний за час від дня . . . до . . . не видав мені належної платні й ординарії, себто пенсії в квоті . . . ., а ординарії:

1) жита . . . . q вартости . . . зол.
2) пшениці . . . . q вартости . . . зол.
3) ячменю . . . . q вартости . . . зол.
4) бульби . . . . q вартости . . . зол.
5) . . . . q вартости . . . зол.
6) . . . . q вартости . . . зол.

Рівновартість невиданих мені сотнарів збіжжя рівна разом . . . зол. . . сот.

Тому на основі присуду Надзвичайної Розємної Комісії (збірної умови, індивідуальної умови) з дня . . що устійнює винагороду для рільних робітників тут. повіту на службовий рік . . . й на основі 246 і 240 § 3 стат. кодексу зобовязань прошу Розємну Комісію засудити на мою річ за мою працю від (Імя й назвище) іменем пенсії . . . зол. й іменем рівновартости ординарії зол. . . ., все те з відсотками від хвилини виготовлення нинішнього позву до дня заплати.

Дня . . . . .

Підпис.

Подібно виглядає скарга за емертиру, себто чинитьби, належні рільному робітникові на основі вислуги літ, тільки треба конечно в скарзі подати, що позовник вислужив 25 років від такого то до такого року та слід навести свідків, що потвердилиб слушність домагання робітника.

Присуди розємної комісії мають силу виконання в дні, в якому запали, при чому не прислугують проти них ніякі правні засоби. Єдиним винятком, коли суд має право уневажнити присуд розємної комісії, є стаття 21. закону, яка вимагає до цього: 1) явного потоптання права або невластивої його інтерпретації; 2) потоптання формальностей процедури, остільки суттєвих, що вислідок незбереження тих формальностей годі визнати присуд правосильним; 3) переступ комісією засягу її компетенції ділання. Рішення суду мусить наступити найпізніше по 14 днях від дати зголошення позовника, щоб надати рішенню клявзулю викональности.

ЗАГАЛЬНІ ЗАВВАГИ

Рільні розємні комісії урядують на візвання інспектора праці. Коли збереться відповідна кількість справ, тоді інспектор розписує речинець комісії, взиває членів з боку працедавців і робітників (професійних робітничих союзів).

Комісії розглядають справи кожного місяця в кожному повітовому місті, що належить до району того чи іншого інспектора праці.

Скора та точна полагода пекучих для робітників справ з титулу вирівнання винагороди за працю причиняється у великій мірі до можливости спокійно працювати на ріллі, при чім таке полагоджування справ не дає змоги завязатися збірному конфліктові куди небезпечнішому в наслідках. Тому держава не жаліє коштів ні грошевого вкладу, щоб тільки договір про працю на ріллі був якслід збережений.

Евген Ткачук.

ОПЛАТИ ВІД БІЛЄТІВ НА ЗАБАВИ ТА РІЖНІ ІМПРЕЗИ.

На основі статті 19. закону про фонд праці особи, які купують білєти вступу на публичні забави, розваги, видовища і спортові імпрези, платять спеціяльні оплати на фонд праці. Оплати на фонд праці стягають і за них відповідають власники підприємств та особи, які відповідають за забави, розваги, видовища і спортові імпрези. Від білєтів вступу платиться такі оплати:

від 0.26—1 зол.	5 сот.
„ 1.01—2 зол.	10 сот.
„ 2.01—3 зол.	20 сот.
„ 3.01—4 зол.	30 сот.
„ 4.01—5 зол.	40 сот.
понад 5.00 зол.	50 сот.
— 22% за інкасо	
разом до заплати:	

Згадану висоту оплат від білєтів вступу на фонд праці устійнив міністр суспільної опіки розпорядком з 29. жовтня 1937. р. (Урядовий Дерник Міністерства Скарбу з 30. грудня 1937 р. ч. 33, поз. 928).

Заінкасовані оплати, по відтягненні 2% заінкасованих сум як відшкодування за стягнення згаданих оплат слід заплатити до каси збірної громади одночасно зі стягненим комунальним податком від публичних забав, розваг і видовищ. Якщож комунального податку не платиться, оплати на фонд праці слід заплатити найдалі до 5-ох днів по забаві чи іншій спортовій імпрезі. Одночасно слід предложити виказ оплат від білєтів згідно з вище поданим зразком.

ПОДАТКИ ПЛАТНІ В СІЧНІ Ц. Р.

1) **До 5. січня** — податок від електричної енергії, що його стягнено в часі від 16—31 грудня 1937 р.; **до 20. січня** — цей самий податок, стягнений у часі від 1. до 15. січня ц. р.

2) **До 7. січня** — доходовий податок від платень і винагород за наємну працю за грудень 1937 р.

3) **До 25. січня** — зачет на промисловий податок від обороту за 1937. р. у висоті податку від обороту в грудні 1937. Зачет платять торговельні підприємства I. і II. категорії і промислові від I.—V. категорії, які ведуть правильні торговельні книги, і всі ті підприємства, обовязані публично оголошувати звіти про свої операції або предкладати їх до затвердження.

4) **До 25. січня** — чвертьрічний зачет на промисловий податок від обороту у висоті податку від обороту за минуле чвертьріччя (жовтень, листопад, грудень 1937 р.). Цей зачет платять ті платники (незгадані під 3), які ведуть правильні торговельні книги.

Крім того в січні платні залеглости, відложені або розложені на сплати з речинцем платности в січні і податки, на які платники дістали платничі накази теж з речинцем платности в січні ц. р.

Сторінка без політики.

Розбійник промислу.

Деякі економісти-оптимісти кажуть, що можна розбагатіти не кривдячи нікого, одначе тому, що частенько подають при тому за приклад недавно помершого Д. Рокфелера, то слід йому ближче приглянутися. Воно цікаве ще й тим, що і в нас починає розвиватися промисл і хоч нема ще Рокфелерів „американського видання", але є люди, які думають тими самими категоріями.

Джон Девісон Рокфелер, як подає „Дер дайтше Фольксвірт" виріс у сімі вбогого фармера та сільського лікаря німецького походження і змалку привик до безмежної ощадности та касової книги. Це замилування зросло ще на кількамісячнім курсі в торговельній школі у Клівленді. Оцей курс був теж цілою шкільною освітою Рокфелера. Кілька літ був він книговодом і тоді розпочав комісовий бізнес на спілку з одним англійцем зі сумою 2000 долярів, з яких більшу частину позичив собі. В 1859 р. коли мав 20 літ, почав торгувати нафтою. Не тому, що передбачував нечуваний розвиток того промислу — Рокфелер ніколи не був пророком — його притягали та вдоволяли безпосередні користи. Для нього бізнес був найбільшою силою на землі, бізнес стояв понад людей, закони та політику. Ця його віра мала повне признання у тодішній Америці, яка зі сільського господарства починала переходити у промислову стадію. У своїм діловім житті використовував безоглядно слабі місця своїх противників (він не мав непротивників). Кого міг, нищив без милосердя.

Коли держава хотіла стримати його гін до нафтового монополю при помочі законів, то Рокфелер намагався усіма зусиллями оминати закони і попадав у конфлікт із законами. Нафтовий король винагороджував щедро кожного, хто йому при тім помагав, але завжди використовував безпощадно і своїх робітників і всіх службовиків. Платив лиш те, що мусів.

Теодор Рузвельт називав Рокфелера „злочинцем супроти законів", інші називали його „найбільшим бандитом століття", Толстому видавався персоніфікацією зла. Але він був типовим американцем довоєнної доби: „проста людина, добрий християнин, безоглядний але успішний діловик та доброчинець із вирахування".

І той лиховісний бандит був другу половину життя добродієм. Дехто каже, що він тільки грав ролю добродія. Він ніколи не давав грошей наосліп. „На чай" ніколи не давав більше, як 10 центів, але на свої фундації (записи) дав 750 міліонів долярів. Найважніші записи це інститут медичних дослідів, загального виховання, фондація Рокфелера на добродійні цілі і ф. для охорони малих дітей (у память дружини, померщої перед 22 роками).

Але добродійність Рокфелера не випливала зовсім із почуття якогось каяття за попередні провини супроти людства. Хотів бути лиш тому славний, щоби всі про нього знали і в нього купували. Був він добрим християнином і заробити гроші вважав своїм обовязком. „Чин" і „релігія" жили в його серцях розділені непроглядною стіною. Він був переконаний, що вбогість — це кара за гріхи! Його одяг та харчі були незвичайно скромні. Мав він одиноку пристрасть а саме гру в гольфа. Рокфелер ніколи не пив, не курив, не ходив на ніякі прийняття. Коли мав 80 літ уважав себе найщасливішою людиною світу. Свою віру висловив ось як: „Це релігійний обовязок заробити стільки грошей, кілько можна втримати, кілько можна витратити".

Його спершу малий комісовий бізнес виріс з часом у могутній „Стандарт Ойль Концерн", що наче павук своїми пальцями охопив цілу землю. Рокфелер захопив усі великі рафінерії. Фірма „Стандарт Ойль" повстала в 1870 р. Коли деякі залізничі підприємства хотіли піднести перевозові оплати, він їх негайно знищив, бо заключив кращі умови з їхніми конкурентами. Всі зусилля інших нафтових підприємств та держави, щоби розбити його трест пішли на марне.

Директори його тресту ніколи не робили засідань і ніколи не вели ніяких протоколів! „Де юре" їх не було зовсім! Його трест називався скромно „Гольдінг Кампені" із закладовим капіталом 110 міл. долярів. Війна довела його підприємство до нечуваного розквіту. Явно Рокфелер покинув свої діла в 1895 р. але до 1911 р. був президентом концерну та контролював товариства, які володіли 6.44 міліярдами долярів! Той „опир" був справді володарем долярів. Рокфелер поширив свій нечуваний вплив не тільки на нафту, але й на залізниці, електрівні, мореплавства і банки. Рокфелер захопив у свої руки велитенську скількість державних позичок, для шантажу та підкупства, одначе наскрізь законними засобами. На вершку його сили, оцінювали його на 39% усіх активів американського господарства.

Ще за життя передав він частину свого майна синові Джонові Д. Рокфелерові, якому поставив задачу в першу чергу втримати, а не побільшувати майно. Готівки оставив мабуть менше як 100 міл. долярів. Зате сотням тисяч своїх ближніх приніс нужду. Його теж велика заслуга в тім, що Америка має тепер щось коло 11 міліонів безробітних.

Фр.

Українська молоде! Допильнуй збірки ювилейного „Дару Просвіті"!

Самовбивство... перед смертю.

У вязниці міста Бойзо (Каліфорнія) „сидів" якийсь Дуглас ван Фляк, засуджений на смерть за убивство двох поліцаїв. Напередодні виконання присуду Фляк дістав від директора вязниці дозвіл на стрічу зі старушкою-матірю, яка спеціяльно на цю стрічу приїхала з Европи.

Вертаючись під конвоєм зі стрічі, ван Фляк рішив раптом вирватись із рук поліцаїв. Підождавши відповідного менту, вирвався він конвоєві, оббіг кругом вязницю і не знайшовши ніякого виходу, виліз із швидкістю акробата на щоглу, яка стояла серед подвіря та почав згори кидати лайками на суддів, дирекцію вязниці і інших...

Директор вязниці намовляв дві години ван Фляка злізти зі щоглі. Даремне. Вкінці він закликав пожежників, які пустили на засудженця сильний струм води. Ван Фляк розложив руки і впав із висоти 30 м. та розбив собі череп.

На другий день, значить саме тоді, коли мали виконати присуд, Фляк помер у вязничій лічниці.

Директора вязниці Віліяма Геса на приказ губернатора стейту негайно змінили.

Ван Фляк, який хотів втекти перед смертю, сам вкінці кинувся їй в обійми.

—o—

Забула, де скрила свій скарб.

В Ґсталері, малому селі Піємонту знайшли селяни в полі напівзамерзлу 65-літню бабусю. Виявилося, що стара жінка носила завжди при собі гроші, що їх вона заробила ще перед 35 роками. Тепер боялася вона, що їй гроші заграблять і закопала свій скарб під одним із придорожних дерев. Кілька днів, не зважаючи на сильний мороз, старушка шукала свого скарбу, бо забула, під котрим деревом його закопала. Одного дня втомлена довгими та безуспішними розшуками, положилася вона в полі, не зважаючи на мороз і була би заснула, якби не поміч селян, які знайшли її ранів живу.

—o—

ЛЮДИ — ПТАХИ.

При всьому великому розвою повітряної плавби у формі бальонів, всеж людина не зрікається старих Ікаревих задумів літати у просторах лише при помочі крил і людської сили. В останніх часах напр. перевели цікаві проби над т. зв. мясневим літаком, що його порушує лише енергія людських мяснів. Одначе проби; лети таких людей-птахів в м. Десав показали, що нема ще надії на те, щоб люди могли в той спосіб літати в повітрі. Показалося, що людина не всилі видобути зі себе тільки енергії (0,2 КМ), щоб вона могла втриматись у повітрі довший час. Людина може щоправда видати зі себе енергію, що рівна 1 кільограмометрові, одначе лиш на час пів мінути.

Зі згаданих дослідів видно, що всякі проби людей-птахів є покищо мрією.

—o—

ДЕЩО З ХАРИТАТИВНОЇ ТЕХНІКИ.

Виділові одного добродійного жіночого товариства в Америці впали на оригінальну думку збирати грошеві засоби на допомоги бідним і нещасливцям. А саме згадане товариство звертається до визначних осіб з просьбою відступити товариству старі сорочки. Добродійне товариство переробляє ці сорочки на обруси, на яких вимережане прізвище добродія, і продає їх на добродійних ліцитаціях. Крім цього згадані пані просять кожну визначну особу, щоб вона написала маленьку записку, з яким важним спомином їх життя вяжеться ця стара сорочка. Булоб дуже цікаво знати, чи сорочка президента Рузвельта (чи він дав бодай одну?) має кращі спомини від сорочки Марлени Дітріх або Ґрети Ґарбо.

—o—

ДЕЩО З МИТНОЇ ТЕХНІКИ.

Від деякого часу можна помітити на австрійсько - югославянськім пограниччі у Стирії великий приріст подруж між югославянськими дівчатами і австрійськими парубками. Причина цих частих подруж дуже проста. Словенські селяни з Югославії, які сусідують зі Стирією, дуже багаті і їхні доньки дістають гарні віна. Ці віна не все дістають у готівці, а радше в натурі, і то переважно в худобі. Мито на ввожену до Австрії худобу дуже високе, одначе закон робить виїмок у випадку, коли худоба дістається до Австрії на основі заключеного подружжа. Отже австрійський парубок, що жениться зі словенською дівчиною робить знаменитий інтерес. Про це може сказати статистика: В році 1935/36 було на пограниччі вісімкрат більше подруж, ніж у тім самім часі і в тих самих селах перед війною. В році 1936/37 кількість заключених подруж збільшилася 24 разів! Так митна техніка впливає на любов!

ВЕСЕЛЕ.

В МЕЛЬДУНКОВІМ БЮРІ.

— Деж ви мешкаєте в такім випадку?

— Адресу я тепер змінив — відповів якийсь добродій. — Перше мешкав я при вул. Канальній 22, тепер мешкаю при Канальній 16.

— А ваша дата уродин?

— Залишилася та сама.

СВІТЛА Й ТІНИ ПОДРУЖЖЯ.

Петро й Маруся сподіються на Різдво гостей. Ясно, що Петро мусить Марусі помагати.

— Якщо мої товариші знали би, що я мушу тобі помагати мити начиння, то висміяли би мене.

— Та якби вони знали, як смачно я варю для тебе, то завидувалиб тобі.

НА ЩАСТЯ.

— Ти знову замовила собі нову сукню? Хіба ти не знаєш, що ми сидимо по самі вуха в довгах?

— Так, я знаю, але на щастя, кравчиня ще не знає.

ЛЕЩЕТАРСЬКІ СКОКИ.

Малий Славко приглядається здолини лещетарським скокам. Підчас довшої перерви питається він батька:

— Татусю, а коли знов скинуть одного лещетаря згори?

ЖІНОЧА ХИТРІСТЬ.

— Богдане в моїй шафі недостає одної суконки.

— Алеж, Орисю, хтож міг її взяти? Ти не знаєш, де вона могла би бути?

— Знаю, вона висить у виставовім вікні „Сальону Моди", осьтут недалеко нас.

Резолюції V-го Народнього Зїзду Українського Національно-Демократичного Обєднання

З ДНЯ 4. І 5. СІЧНЯ 1938. Р.

I.

Народній Зїзд УНДО, який відбувається у обличчя переломових історичних подій, стверджує, що сучасне положення українського народу на всіх його землях дуже важке.

В **Совітах**, на землях українського материка, український нарід переживає під режімом комуністичної диктатури жахливі переслідування й національній, релігійній, соціяльній, культурній і господарській ділянці. Кривавий большевицький терор став там одиноким засобом правління над українським народом. Червоні переємники старого російського імперіялізму послідовно намагаються здійснювати стару московську ідею: повного знищення українства як політичного та національного чинника.

Український нарід у **Румунії**, на споконвічних своїх землях Буковини та Басарабії, веде завзяту боротьбу за саме право до свого існування. Румунська політика намагається винародовлювати український нарід та не дати йому змоги виявлятись назовні як суцільний, окремій національній індивідуальности.

Одиноко в **чехословацькій Республіці** на **Закарпатті**, українське населення переживає **час свого стихійного національного відродження**. У важких змаганнях, всупереч несприятливим умовинам та перепонам, які ставлять ворожі українській ідеї напливові чужонаціональні елементи та по русофільськи настроєні деякі чеські політичні чинники, — наш „поранений брат" виказує стільки життевої енергії і національної свідомости, що в останньому часі чехо-словацький уряд був приневолений започаткувати реалізацію територіяльної автономії Закарпаття.

У Польській Державі український нарід з величезними трудношами і при надзвичайних труднощах веде боротьбу за повноту своїх національних прав.

Народній Зїзд стверджує, що, не зважаючи на всі перепони та труднощі, що їх зазнає український нарід у всіх названих державах, він все таки дає докази своєї надзвичайної життєвої снаги та витревалости в безперервній боротьбі за свої права. Це безспірне прямування української нації до самовияву, і тільки воно, робить українську справу найважнішим політичним питанням на сході Европи, без розвязки якого упорядкування відносин у цій частині світа є неможливе.

II.

Безпощадний **наступ московського большевицького імперіялізму на Україну,** зійшовся зі скріпленим його наступом на цілу культуру, на господарський, соціяльний, політичний та релігійний лад решти світу. Всюди у світі ми є свідками відкритої і підземної боротьби на життя і на смерть між світом большевицьким та протибольшевицьким. І хоча деякі держави в своїх окремих рацій політично співпрацюють з Москвою, то проте щораз яркіше, по волі чи неволі, викристалізовуються окремі бльоки, окремі світи: комуністичний і протикомуністичний, між якими удар неминучий.

Народній Зїзд стверджує, що в цій назрілій боротьбі місце українського народу, з його великою історичною традицією, як старого, культурного, християнського народу Европи, є в протибольшевицькому боці. Український нарід від самого почину своїх визвольних змагань по нинішній день веде безпощадну боротьбу з большевизмом і тому й тепер під цим прапором мусять обєднатися всі його творчі сили.

III.

Ця провідна ідея лягла в основу орієнтації Українського Національно-Демократичного Обєднання, як провідного політичного угрупування, яке за цей бік рєської лінії. Зокрема в Польщі заставило УНДО доцільним відповідно до того пристосувати в 1935. р. лінію своєї дотеперішньої політики, а також і до умовин польської державно-політичної дійсности. Це найшло теж вираз у політиці так. зв. **нормалізації**.

Вихідними точками цієї політики були: а) потреба зберегти українські господарські та культурні надбання, добуті українським народом у довголітній його боротьбі і творчій праці. Відповідальність за збереження цих надбань була поглиблена свідомістю тягару, що його західна вітка українського народу мусить на собі нести в боротьбі за здійснення загально-національного ідеалу; б) можливість при істнуючому сильному державному режімі — вирівнання дотеперішніх, однаково для обох народів трагічних конфліктів, що знесилювали їх у постійній, безплодній боротьбі — для створення реальних умовин згідного співжиття; в) потреба усунути або ослабити большевицьку небезпеку, однаково спрямовану проти українського, як і польського народу.

Політика нормалізації мала дати основу до спільної мови і спільних зусиль усувати на грунті реальних потреб та умовин перешкоди, які стояли на дорозі порозуміння і вирівнання конфліктів між українським і польським народом.

Першим льогічним її наслідком була участь у соймових виборах в 1935. р. на підставі порозуміння з польською стороною. Дальшим — виступи на парляментарній арені у Варшаві, які, як і взагалі вся політика УНДО в краю, мали дати доказ доброї волі з українського боку для проведення в життя ідеї нормалізації.

При тому УНДО кермувалося свідомістю, що тільки повне і всебічне заспокоєння всіх життєвих інтересів українського народу в Польщі на засадах справедливости і правопорядку з одного боку, як і респектування політичної рації польської держави з другого, може створити стан замирення між обома народами та довести до умовин нормального життя на наших землях.

Тому УНДО видвигнуло ось-які головні політичні постуляти під адресою польської сторони:

1) Наділення українських етнографічних територій у Польщі територіяльною автономією з власним соймом, урядом і з власною територіяльною армією.

Це домагання спирається перш усього на неспірному факті, що шестимілюновий український нарід, який заселює суцільною масою майже четвертину Польської Держави на сході, має природне право бути господарем на своїй прадідній землі та мати змогу свого всебічного розвитку.

2) Зміна закону про територіяльну самоправу в тому напрямі, щоб забезпечити громадянам безпосередній вплив на склад поодиноких самоуправних установ та на їхню діяльність.

3) Зміна виборчої ординації до сойму і сенату в демократичному напрямі, щоб самі виборці мали безпосередній і рішальний вплив на добір осіб кандидатів.

4) Припинення кольонізації призначених на парцеляцію земель великої власности поміж спроваджуваних зі заходу кольоністів, зате розпарцелювання тієї землі поміж місцеве малоземельне і безземельне населення.

5)Заснування українського університету у Львові та розбудова народнього і середнього шкільництва всіх видів і типів з українською мовою навчання на всіх етнографічних територіях, відповідно до чисельности і потреб українського населення.

У звязку з цим УНДО видвигнуло домагання заспокоєння цілої низки актуальних життєвих справ українського населення, а саме:

Уніфікації національної політики для всього українського населення, як однородної, органічної цілости під політичним і правним оглядом; зміни тяжкого адміністраційного режіму у відношенні до українських громадян та їх організацій; заспокоєння слушних домагань українського населення в ділянці шкільництва; підтримки українських культурних змагань на відтинку науки, культурно-освітньої діяльности і фізичної культури; признання корисної праці українських господарських установ та їхньої підтримки; припинення штучної підтримки москвофільства, особливо на Лемківщині; упорядкування мовних справ і національної української номенклятури; допущення українців відповідно до їх числа в характері співгосподарів і рівновартних громадян до всіх органів самоуправи; ревізії дотеперішніх самоуправних виборів та накінець: рівновартного й рівноправного трактування всіх українських кандидатів до державно-публичних урядів та судівництва.

IV.

Одначе Народній Зїзд стверджує, що ця політика УНДО й УПР, на жаль, як показує досвід минулих двох і пів літ, не найшла належного зрозуміння з другої сторони. Народній Зїзд стверджує, що польська сторона не виконала передумовин нормалізаційної політики, а саме:

1) Не припинила політики „дівіде ет імпера" у відношенні до українського народу, стосуючи ріжні засади державного режіму до ріжних частин української території і ріжних груп українського населення.

2) Не признала українського етнічного елементу на території полуднево-сх. і східних воєвідств держави одною національною цілістю і не вжила ніяких спроб, щоб та національна цілість, як окремішня особовість, стала підметом державного права. Державний устрій, законодавство і державна практика не знають українського народу, як співвирішного чинника у правно-державному розумінні, на його етнографічній території, бо уніфікують державу під оглядом устроєвим, адміністраційним і політичним та проводять засаду, що єдиним господарем держави є польський нарід і що тільки його рація ідентична з державою.

3) Саме від 1935. р. почалася скріплена польонізаційна акція на Лемківщині, Гуцульщині, Поліссі і Підляшу. Від тоді поглиблено ще більше т. зв. сокальський кордон, перелреслюючи рештки господарських звязків між волинськими господарськими клітинами і львівським централями. Розпочалась на широку мірку акція денаціоналізації української ходачкової шляхти, латинізація гр.-католиків, кольонізація земельного запасу, врешті усування українців з державних і самоуправних органів. Польські чинники вживають заходів, щоб покликати до життя якусь „руську" політичну групу, яка має бути запереченням політичного змісту сучасного українства. З цією групою хоче польське східно-галицьке громадянство перевести ніби нормалізаційне порозуміння понад голови істнуючих незалежних політичних українських організацій. Зате сучасне українство, незалежно від його меншої чи більшої політичної поміркованости, є в цій концепції визнане чинником засадничо протидержавним, з яким узагалі неможливе політичне порозуміння, лише політична боротьба.

4) Польська сторона не зреалізувала — здебільша поза дрібними справами — висунених в осени 1935 р. Українською Парл. Репрезентацією вимог, яких виконання не потребувало майже ніяких матеріяльних вкладів, ані значніших змін державного законодавства, хоч таке виконання могло бути виявом доброї волі державного режіму у напрямі злагіднення істнуючого нестерпного стану на нашій території. Зате з українського боку, і то не лише з боку політичного проводу, але й більшости українського громадянства створено цілу низку далекосяглих політичних актів, які без сумніву стверджували добру волю українського контрагента довести до нормальних взаємин з Польською Державою та стояли у різкій суперечности з дотеперішньою українською тактикою негації. Такими актами було а) голосування на спільні листи в соймових виборах 1935. р.; б) позитивне становище УПР у парляменті до повновластей для уряду, до державних буджетів і до армії;. в) безупинне впливання органів партії та її преси на українське громадянство в напрямі пацифікації його настроїв.

Зі сказаного виходить, що після 1935 р. у висліді „нормалізаційної" тактики настала не нормалізація життя на наших землях і не допущення українського чинника до впливу на державу на грунті її законів, устрою, внутрішньої і закордонної політики, отже не політична колаборація обох народів для вищих цілей, лише навпаки — повне відсунення українського народу від цього впливу і навіть від впливу на власне зорганізоване життя на власній території. У висліді 2 і піврічної нормалізаційної практики перед українським народом станула перспектива затрати його племінної єдности і зведення його до ролі меншини на території Східної Галичини.

V.

Стверджуючи вище сказаним безсумнівний

факт зорганізованого наступу польського громадянства на всі ділянки українського життя, в якому беруть участь подекуди навіть військові та державні чинники, Народній Зізд доручає провідним органом Партії розвинути якнайширше закроєну оборонну акцію українського громадянства на таких підставах:

а) якнайтісніше внутрішнє партійне обєднання;

б) змагання до міжпартійного обєднаня;

в) непохитне і послідовне здійснювання засади, що ввесь український нарід у межах Польської Держави творить одну суцільну нерозривну, органічну єдність і що ніякі посторонні спроби, щоб нас розбити на поодинокі племінні групи, ніколи не доведуть до якихсь успіхів. Тому Народній Зізд закликає всіх українців до солідарної праці за усуненням передовсім т. зв. сокальського кордону;

г) втягання кожного члена української нації до зорганізованої і безупинної праці на всіх відтинках життя, в опертї на засаду віри виключно у власні сили та під гаслом, що інтерес і честь нації стоять вище всього.

VI.

Народній Зізд стверджує, що політичний досвід півтретялітнього нормалізаційного періоду наказує загострити дотеперішню тактику.

Народній Зізд уважає, що загострення тактики скріпить відпір українського громадянства на зовнішній натиск, облекшить обєднання його сил, піднесить його віру у вартість одноцільної та масової організованости і скріпить довіря українського громадянства до провідних органів Партії.

▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼

Осторога!

П. Д. Сенюк, який представляється за аквізитора „Діла", **не є уповноважений інкасувати** ніяких належностей в імені видавництва „Діло", що на цьому місці подаємо до загального відома.

АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА"
ЛЬВІВ.

▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼

РЕЗОЛЮЦІЇ ДОДАТКОВІ.

Народній Зізд стверджує, що на Волині, Поліссі і Холмщині всупереч постановам конституції і законам, адміністраційна влада розвязує або не дозволяє основувати українські господарські та культурно-освітні товариства.

Від 1934 р. не дозволяють українським кооперативам належати до Ревізійного Союзу Українських кооператив у Львові, а в останніх часах не допускають навіть до торговельних звязків кооперативних молочарень із молочарською централею у Львові. Українські кооперативи змушують належати до національно польських ревізійних чи пак торговельних Союзів.

В останніх тижнях розвязано організацію українських хліборобів, філію „Сільського Господаря" в Луцьку враз з усіми кружками на селах, через що позбавлено українських хліборобів одинокої їх організації.

Народній Зізд якнайрішучіше протестує проти позбавлення права українського населення Волині, Полісся та Холмщини основувати свої національні господарські та культурно-освітні товариства, що гарантує українському народові конституція та закони польської держави.

Народній Зізд стверджує, що всі заяви, складані т. зв. українською партією ВУО, не є вільним виявом поглядів і потреб українського народу, коли вони погоджуються на позбавлення українського населення Волині самостійних українських національних господарських і культурно-освітніх організацій і через те причиняються до екстермінації та денаціоналізації української населення Волині.

Народній Зізд стверджує, що створений штучний т. зв. сокальський кордон не всилі створити пріву в суцільних змаганнях українського народу.

Народній Зізд протестує проти всіх спроб польонізації Православної Церкви на українських теренах у Польщі, проти дотеперішньої русифікаційної політики православної єрархії і домагається управильнення справ цієї Церкви на українській території Польщі по думці її вірних української народности.

Народній Зізд взиває Центральний Комітет і УПР взяти в окрему опіку Лемківщину і всіми засобами допомогти їй у її боротьбі з наступом на неї з польського і москвофільського боку.

Народній Зізд, приймаючи до відома створення жіночої секції у рамцях загальної організації УНДО, закликає українське активне жіноцтво, що спочуває програмі УНДО, творити жіночі секції при Повітових Народніх Комітетах для скріплення організації та успішного відбиття наступу на наші становища.

НОВИНКИ.

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! ІІІ. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла"! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" з 12 томів.

— **Управа Українського Народнього Театру ім. І. Тобілевича** (Кооператива „Український Театр" у Львові) повідомляє, що в днях 24. і 25. січня ц. р. загостить Театр до Львова на дві вистави в салі Театру „Ріжнородностей" (Народній Дім) і виставить у дні 24. ц. м. істор. песу в 6 відслонах І. Зубенка п. н. **„Орленя"**, відзначену на конкурсі Т-ва Українських Письменників і Журналістів ім. І. Франка у Львові за рік 1937, а в дні 25. І. ц. р. песу на 4 дії Задвірського п. н. **„Довбуш"**. Початок вистав год. 7.30 ввечір. Білети від дня 17. І. ц. р. продаватиме „Союзний Базар", вул. Руська. Подробиці в афішах. 132 2—5

— **Великі Вечерниці „Основи" 14. лютого 1938**

— **Пропамятний вечір Марії Білецької** влаштовує клюб „Нової Хати" й „Труду" дня 17. ц. м. Ближчі дані відносно програми й місця на запрошеннях.

— **В четвер, 13. січня Традиційний Маланчин Вечір** з танцями в **Соколі-Батьку.** Джез Босого. Милі несподіванки. — Гостям раді. — Початок **в год. 21.**

— **Довідуємось,** що на „Маланчин вечір" в четвер 13. січня ц. р. будуть резервовані гарно уладжені бриджові столики для старших на першому поверсі салі „Почтовців" при вул. Японській. Там також добірний-смачний буфет. Забава з танцями для молодших в салях на долині. Не буде нікого, хто не скористав би з доброї нагоди в гарнім товаристві і настрою привитати Новий Рік! Усіх запрошує Т-во „Українська Захоронка" і Карпат. Лещ. Клюб — на год. 8-му вечором.

— **Львівська радіостація** надасть на всі радіостації в Польщі в пятницю, 14. ц. м. в год. 17.15—17.50 „Тріє царі", українське обрядове слуховище в обробітці В. Ковальчука. Виконавці: Трупа Українського Театру й Хору „Сурма" зі Львова.

— **Висилка А. Лобара.** Мешканець м. Бережець кремянецького повіту Андрій Лобар, абсольвент гімназії, дістав наказ кремянецького староства покинути до 15. ц. м. межі повіту на підставі закону про охорону границь за протидержавну діяльність.

— **На дохід церкви св. Івана Богослова у Львові** відбудеться в понеділок, 17. ц. м. в салі Народнього Дому (театр Ріжнородностей) концерт з програмою, зложеною з творів Гендля, Гріґа, Глазунова, Аленева, Барвінського і Давидова. Виконавці: Іван Сев. Барвінський, віольончеля, смичкова орхестра і фортепіян. Диригент проф. Мик. Колеса. Початок год. 7.30 веч.

— **Служба Божа в радіо.** В день Нового Року львівська радіостація передасть Службу Божу з Успенської Церкви від год. 9.30 до 11.15. Співатиме церковний хор під управою проф. Орленка-Прокоповича.

— **Вийшли на волю.** Дня 2. грудня м. р. випустили на волю з кремянецької вязниці Миколу і Михайла Медвецьких та Івана й Олеся Гарасевичів, арештованих 14. X. 1937 як підозрілих у приналежности до ОУН.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненні Класової Льотерії впали м. і. такі більші виграні: 15.000 зол. на ч. 145589; 10.000 зол. на ч. 34467, 95737; 5.000 зол. на ч. 10811, 115991; 2.000 зол. на ч. 2826, 29665, 50067, 60382, 82729, 89674, 94198, 107321, 109310, 112980, 128716, 152239, 189936, 191461; 1.000 зол. на ч. 8241, 14252, 14887, 23186, 27804, 30111, 39392, 42530, 43342 47686, 57851, 58858, 74660, 76101, 111506, 116135, 121666, 143104, 144172, 145390, 160357 161706, 191918.

— **Господарка в харчевім уряді.** Перед карним трибуналом у Львові відбувається відложена свого часу розправа за зловживання в міськім апровізаційнім уряді. На лаві обвинувачених засіли Тадей Бернацький, б. управитель маґазинів апровізаційного уряду, що присвоїв собі 4.059 кґ. цукру, та рахунковий урядовець Ант. Довіґевич, що не контролював маґазину. Берпацький, тепер секретар ґімназії у Вильні, випирається всякої вини і каже, що брак 4.059 кґ. цукру є тільки книжковою помилкою.

— **Обезпечальня може відмовити підмог...** На основі закону про суспільне обезпеч... суспільна обезпечальня може відмовити ч...стинно або в цілости хоробової або шпитал...ної допомоги обезпеченим, які викликали н...дугу навмисне або беручи з власної вини у...часть у бійках.

— **Людовий дім.** Громада Кальварія Пасі...ська, пов. Добромиль, закупила за 6.000 з... великий будинок з бараком, який мають пер...будувати на людовий дім. У домі мають при...ститися всі місцеві польські організації.

— **Краєва хроніка.** У шпиталі в Чорткові з...стрілився Йосиф Мищук, арештований за у...часть у роботі банди Любинецького, яка б...шує в борщівському і заліщицькому повіті. — ... Володимира Вороняка з Малехова під Льв...вом засудив суд присяжних на 8 літ вязниці з... вбивство свого сусіда Влад. Волошина. — З...лізничий сторож Влод. Яворський у Стрию в...стрілив у свому мешканні 35-літню Катер... Терлецьку. Душогуба арештували.

— **Марушечко пропав.** Воєвідська ком... державної поліції в Кельцах зрезиґнувала ... дальшої облави за бандитом Марушечком ... відкликала поліційні стежі з доріг та лісі... Глядають тепер за ним у цілому краю. Здог...дується, що Марушечко втік на терен краї...ського воєвідства.

— **Затвердження конфіскати „Моторів".** В окружному суді в Кракові відбулася розпр...ва в справі повісти Еміля Зеґадловича п. ... „Мотори", яку сконфіскувало краківське г...родське староство. Розправа викликала вели... заінтересування серд публики, що виповни... судову салю. Одначе на початку розправи пр...куратор зажадав переведення розправи пр... замкнених дверях з огляду на політичні та ...бичаєві моменти, що містились у сконфіско...ній книжці. Наслідком того трибунал заряд... тайність розправи і затвердив конфіска... книжки „Мотори" в цілости.

— **Катастрофа в копальні.** В підземеллі к...пальні „Ример" у Недобщицях рибницько... повіту завалилися поклади вугля, що засипа... трьох робітників. Усіх трьох добули нежив...

— **Жахливі вбивства.** На передмісті Кремя... Гуниках якась Смакоуз зарубала вночі свого ...ханця хорунжого польських військ Пономаре...ка та його сина 12-літнього хлопця. Тіла уб...тих закопала під домом в льоху. Арештова... вбивниця призналася до вини і вдає божевіл... — На передмісті Біла Криниця вистрілом з р...вольверу жінка положила трупом свого чол...віка вахмістра місцевого полку уланів. Прич... — родинні непорозуміння.

— **Присуд у справі кн. Радзівіла.** Окружн... суд в Острові оголосив мотиви рішення у спр...ві обезвласновільнення кн. Мих. Радзівіла. Су... ствердив, що кн. Радзівіл від 11 літ прояв... легкодушність і марнотравлення маєтку. Що... подружжя з панею Сухестов суд не доглядує ... цьому нічого ненормального і зазначує, що ва...жає кн. Радзівіла нормальною людиною.

— **Жертви сполошених коней.** У Кремянці н... вул. Широкій наполохані дітьми коні кинулис... на криницю і зрушили з місця масивний пост...мент помпи, яка падучи, поранила господа... коней, що хотів їх задержати. В той час ко... криниці переходила з малою дитиною жін... місцевого коморника п. Ваjжишакова, на н... скочили сполохані коні і дишлем вибили їй ... та переломили руку й ноги при чому покалі...ли також дитину.

— **Розвязали театр Маєргольда.** Совітсь... влада дала розпорядок розвязати відомий т...атр Маєргольда в Москві. Артистів цього те...тру приділено до інших театрів. Причиною ро...звязання було те, що Маєргольд ставив тв... головно „буржуазного" репертуару, м. і. твор... Гоголя, а далі те, що цей театр виставляв пе... які представляли життя совітського союзу в г...мористичному світлі. Як каже совітська пре... Маєргольд ігнорував совітську літературу ... галі та що ізолював себе і театр від совітсько... життя. Крім того Маєргольд в роковини 20-л... тя революції не виставив ювилейної песи, а в... ставивши в театрі твір українського письменни...ка Островського „Як гартувалася сталь", пере...творив виставу в сатиру та в напад на комуні...тів, скрививши ідеольогію твору Островсько... на свій лад.

— **Протижидівська акція в Румунії.** Як пов...домляє черновецька преса, румунська адвока...ська палата зібрала статистику адвокатів ж...дів у Румунії й хоче відобрати право викону...ти звання 1.500 жидівським адвокатам. Їх при...нято до адвокатської організації в часі від 19... до 1932 р., хоч вони не мали румунського гр...мадянства. Одночасно румунська влада забор...нила рекламувати при помочі радія жидівсь... фірми та відбирає жидам дозволи на торгов...

монопольними виробами. Наслідком того всього крізь кордон біля Снятина починають напливати до Польщі румунські жиди.

— Розстріли в Совітах. В Хабаровську судили директора молочарні Клімохіна та одного агронома і фельчера за шкідництво. Клімохіна засудили на кару смерти а двох інших на вязницю від 10 до 15 літ.

— Чистка навіть по смерти. На приказ Політбюра в Москві мулярі добули з Кремлю домовину з тілом Сергея Каменева, б. заступника комісаря оборони маршала Ворошилова, зняли мармурову таблицю в честь покійного, а тіло викинули на смітя. Тому два роки поховали були його з великими почестями. Щойно тепер доказали йому, що він був „ворогом народу", змовником і зрадником, що брав участь у змові на життя Сталіна, яку зорганізував у червні м. р. маршал Тугачевський з сімома ґенералами. Одночасно звелено змінити назву совітської академії в Києві, що має його імя та знищити памятник, який поставила йому в Києві совітська влада. Каменева не треба утотожнювати з його іменником, якого розстріляли одночасно з Зіновієвом, Сокольниковом та іншими совітськими достойниками.

— Серед пілбігунових ледів. Чотири совітські ледоломи і вісім совітських торговельних кораблів, що мають разом коло 8 тисяч людей залоги, загрязло серед ледів Північного океану, у віддалі коло 500 км. на північ від Сибірі. Нема жадної змоги прийти з допомогою замерзлим кораблям. Від довшого часу втрачено навіть радієвий звязок із ними. Правдоподібно розторощили деякі з них леди і вони затонули.

— Риби згасили світло в місті. В Констанці згасло несподівано вечором електричне світло, наслідком чого в цілому місті настала темнота і перервано вистави в кінах і театрах. Показалося, що до басенів, які доставляють воду до електрівні, дісталися масово риби, які припинили рух турбін. Риби дісталися до каналу тому, що замерзло озеро Табанарія. Направа турбін тревала три години.

— Катастрофа на морі. Льонд. радіо перейняло сиґнали С. О. С., які висилав якийсь корабель, мабуть еспанський. Корабель повідомляв, що находиться посередині Атлянтійського океану й тоне. Досі не вдалось ствердити, що це за корабель і що з ним сталось.

— Різні вістки. В Атенах відбулося 9. ц. м. вінчання грецького наслідника престолу, кн. Павла з княжною Фридерикою Люїзою Бравншвайґ-Лінсбурґ. — У Перу дався відчути сильний землетрус, при чому поважно потерпіли міста Буанкарамба та Оксампа. Під розвалинами домів згинуло кількадесять осіб. — У стейті Мінтана розбився комунікаційний літак, при чому згинуло 5 пасажирів і 4 члени залоги. —

—o—

Зі судової салі.

ЧАСТИННЕ ВІДХИЛЕННЯ КОНФІСКАТИ „ДІЛА".

В „Ділі" з 19. листопада 1937 р. (ч. 255) появився лист бл. п. о. В. Масцюха до Апостольського Нунція Ф. Мармаджія у Варшаві з дня 8 травня 1934. р. у справі призначення його апостольським адміністратором для Лемківщини. Цей лист, що кидає світло на позакулісову акцію москвофілів у справі обсади апостольської адміністратури, враз з річевими висновками прокуратура сконфіскувала.

У справі цієї конфіскати відбулась розправа дня 11. січня ц. р. перед трибуналом окружного суду у Львові, якому проводив суддя Льокер. Постанову у справі конфіскати підтримав прок. Лашкевич, відповідального редактора „Діла" заступав м-р М. Хомяк. Трибунал по нараді не допустив доказу ні з кількох чисел „Оріенс-у", „Руского Голосу", „Землі і Волі" та криницького „Лемка" ні доказу з чотирьох свідків священників на обставину, що самі москвофіли підготовили і поширили православія на Лемківщині, а тепер скидають вину на українців, зокрема на українських священників та Преосв. Кир Йосафата. За те трибунал відхилив частинно конфіскату „Діла" не доглянувши ні в листі, ні в річевих, поважних висновках з цього листа знамен провини зі ст. 170 к. к. Трибунал затвердив конфіскату лише щодо останнього уступу сконфіскованої статті. Тому, що прокуратор зголосив жалобу проти цієї постанови трибуналу, справу конфіскати „Діла" розглядатиме ще апеляційний суд.

КОНФІСКАТА КАЛЕНДАРЯ „НОВОГО СЕЛА".

У вівторок 11. ц. м. трибунал окружного суду під проводом судді Льокера розглядав теж справу конфіскати календаря „Нового Села" на 1938. р. По вияснениях обор. д-ра В. Старосольського трибунал по нараді відложив вирішення справи цієї конфіскати тому, що члени трибуналу мусять ще основніше переглянути статті сконфіскованого календаря. Тоді щойно оголосить постанову у справі конфіскати.

СУД ВІДХИЛИВ КОНФІСКАТУ КНИЖКИ.

В останніх днях жовтня м. р. появилася була збірка сонетів Дмитра Николишина п. н. „Листопадова Симфонія". Львівське Городське Староство сконфіскувало цю збірку в цілости. На підставі спротиву проти конфіскати, що його внесло видавництво „Смолоскипи", відбулась у вівторок 11-го ц. м. розправа, на якій суд рішив конфіскату відхилити. Прокуратор зголосив жалобу проти цієї постанови і тому цю справу розглядатиме ще апеляційний суд.

—o—

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „ПРЕМІЄРА".

У великому віденському ревіовому театрі йде премієра. Дебютує у головній ролі співачка і танцюристка, для якої впливовий фінансіст-театроман фінансує вистави цього театру. Перед самою виставою виявляється, що він дуже заздрісний за головного партнера співачки, яка підтримувала з ним колись ближчу знайомість. Фінансіст хотів би позбутися своїх небажаних суперників. Він звільнив того самого дня артистку, що жила довго надією на карієру, завдяки його підтримці. Між ним і кількома особами, які мають ріжні причини його не любити приходить до гострої виміни думок і погроз. Підчас самої вистави ревії хтось застрілив фінансіста в його льожі саме тоді, коли на сцені лунали револьверові вистріли приналежні до програми. Ледви почалася на сцені вистава, за кулісами театру йде поліційне слідство — шукають душегубця. Хід слідства чергується з виступами артистів. Ми бачили такий сюжет уже кілька разів в американських фільмах. І віденська ревія теж наслідує голівудську Фільма спокійніша, ніж американські, менше перевантажена подробицями, з добрими відомими нам артистами, такими як Атиля Гербіґер і Тео Лінґен. Відома нам з „Парамата" шведська кабаретова співачка Зараг Леандер, яку для реклями називають суперницею Ґрети Ґарбо, має оригінальний голос, з глибокими мужеськими тонами, цікава назверх, але не має такої ролі, щоб ми могли оцінити скалю її таланту. Фільма в німецькій мові. Деякі сцени балету прегарні.

КІНО „АПОЛЬО": „НЕДОРАЙДА".

Польська комедія з Димшею. Завязка дотепна: власник автомобілевого ґаражу, якому фінансово не ведеться, підпомагає себе у тяжких хвилинах листами до своєї багатої сестри в Америці. Ця сестра страшенне любить діти і за кожним разом, коли її брат повідомляє її, що йому вродилася нова дитина, дістає з побажаннями здоровля для неї тисячу долярів. Так вислав він уже три фотоґрафії дітей, які йому ні коли не вродилися. Одного дня багата американка приїжджає несподівано до Варшави, щоб відвідати свого брата і вважає одним із його синів його бідного молодого прислужника, яким дома всі помітують. Вітрогон уміє так зручно відгривати свою ролю, що натворює щораз більше комічних ситуацій. Бачимо Димшу теж у ролі жінки. Комедія весела, на жаль крім двох головних роль, усі інші не мають відповідних комічних артистів.

✝ Посмертні згадки.

ВОЛОДИМИР УСТІЯНОВИЧ, ем. ст. асесор залізниці, член усіх стрийських українських установ, б. начальник зал. стації в Стрию за української влади, визначний громадський діяч внук поета Миколи Устіяновича, помер у Львові ніччю з 7. на 8. січня ц. р., проживши 67 літ. Величаве перенесення тлінних останків Покійника до родинного гробівця у Стрию відбулося дня 9. січня ц. р. В. Й. П.!

Спорт.

УКРАЇНА — А. З. С. 2:0 (0:0, 1:0, 1:0)

Завдяки виграній з Юнаком, Україна залишилася знову в екстраклясі. Мабуть змагання з Юнаком надали доброго стреку нашим гаківкарям. Дружина на під цю пору доволі добре змонтована і може загрозити навіть найсильнішому противникові.

До перших змагань в А-клясі виставила Україна такий склад: Чура, Дицьо, Лисяк, Бучацький, Марянець, Юрчик І, Люзио, Ліщинецький, Юрчик ІІ. Чура цим разом вдоволив, хоч не мав тяжкої роботи. Залога як завжди добра. Але найкращою частиною був перший напад, де Маринець вибивається на дуже доброго гаківкаря, при чому оба крила Бучацький і Юрчик І дуже справно йому помагають. Другий атак грав зовсім без душі і звичайної пробоєвости. Правда, Ліщинецький стріляв часто на ворота, та якось не міг знайти дороги до воріт. Юрчик II цим разом слабий (по грипі).

Хід гри: Тому, що А. З. С. не грав ще віяких змагань у Львові і тому, що минулого року виграв з Україною та мав „добру марку", здогадний вислід бентежив трохи наших симпатиків. В першій терції дружини немов важать свої сили. Напади поволі розігруються, слідний брак викінчення акцій і стрілу. Тому ця терція не приносить воріт. В другій терції гра набирає виразу. Наш перший напад дуже складно комбінує і на вислід не треба довго чекати. Юрчик І. стріляє певні перші ворота. А. З. С. грає цілий час брутально, головно правий заложник, котрого судця часто викидає з леду. При кінці терції Маринець переїзджає оборону А. З. С., опиняється сам на сам з воротарем і перестрілює певні ворота з найближчої віддалі. Третя терція теж дуже цікава. Вислід все ще є непевний тимбільше, що АЗС береться добре до роботи. Та Чура вже здається добре освоївся зі своїм ремеслом і вилсовює всі небезпечні ситуації. По зміні воріт виїздить наш перший напад, ціла трійка грає концертово, та не може якось стрілити других воріт. Щойно Бучацький виїздить від ворота противника, стягає на себе оборону противника і віддає кружок до необставленого Юрчика І., а цей стріляє певно у правий ріг. АЗС намагається стрілити бодай почесні ворота, та не йому не вдається і судця кінчить змагання.

Публики (в більшості української і вдоволеної виплідом) було не зважаючи на будень к. 500

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Сиришій, гаківковий воротар України, якого в підворітнім зударі підчас товариського метчу з Лехією Соколовський розбив був, занедужав на потрясення мізку. На щастя недуга виявилася не дуже важка і знаменитий воротар наших гаківкарів небавом зможе знову грати на своїй позиції. Його заступник, молодий гаківкар Чура, зовсім добре вивязувався зі своїх завдань.

Перший метч гаківкарів Руси. Як ми вже згадували, ужгородська Русь зорганізувала цієї зими гаківкову секцію, яка по довшім тренінгу виступила минулої неділі перший раз на лід. Противником гаківкарів Руси був рутинований мадярський УАЦ (Ужгород). Товариський метч обох дружин закінчився незамітною програною Руси 1:2, яку можна вважати успіхом. Вислід поодиноких терцій того першого метчу був такий: УАЦ — Русь 2:1 (0:0, 2:0, 0:1).

Черговий метч гаківкарів України відбудеться в четвер 13. п. м. на ледовищі Погоні при вул. Шимоновичів. Противником нашої дружини будуть найсильніші гаківкарі Львова, мистецi А-кляси Чорні. Початок метчу в год. 7. веч.

Футбольний турнір у Празі. У Празі відбувся м. неділі на грищі Спарти турнір празьких і віденських дружин. Участь у тому турнірі взяли так як у Відні: Австрія і Вакер (Відень) та Спарта і Славія (Прага) з Бокшаєм на воротах. Вислідн двох метчів були такі: Австрія — Спарта 2:0 (1:0) і Славія — Вакер 2:0 (0:0). Австрія несподівано виграла зі Спартою хоч не дуже заслужено. Вакер грав гарно але непродуктивно. Веде в турнірі Слав'я перед Австрією.

Портуґалія — Мадярщина 4:0 (2:0). Міжнародній метч копаного мяча, який відбувся в Лісабоні закінчився несподівано високою програною Мадярщини при 10.000 глядачів.

КОМУНІКАТ С. Т. „УКРАЇНА".

Загальні Збори С. Т. „Україна" Львів відбудуться 6. лютого 1938 р. в домівці Товариства при вул. Льва Сапіги 49. I. п. в год. 10. рано з таким порядком:

1) Відкриття Зборів. 2) Вибір предсідника. 3) Відчитання протоколу. 4) Звіти. 5) Звіт контрольної комісії та абсолюторія минулорічному виділові. 6) Справа статуту. 7) Вибір нового виділу. 8) Внески й запити.

Львів, дня 10. січня 1938 р.

О. Левицький, голова. Паньчак, секретар.

Даймо „Просвіті" гідну матеріяльну підтримку! Вона мусить рости й міцніти, бо Нація хоче й мусить жити та розвиватися.

Театри.

Великий Театр:

Середа 12. I. год. 7.30 веч. „Сісі“.
Четвер 13. I. год. 8. „Льоенгрін“ оп.

Театр Рівнородностей:

Середа 12. I. год. 7.30 „Розрахунок“.
Четвер 13. I. год. 7.30 „В перфумерії“.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

МРАЗНИЦЯ:
12. I. Мазепа.
13. I. Маруся Богуславка

ТУСТАНОВИЧІ:
14. I. Хмара.
15. I. Маруся Богуславка.
16. I. Мазепа.
17. I. Жайворонок.
18. I. Ніч під Івана Купала.

ДРОГОБИЧ:
19. I. Хмара.
20. I. Гетьман Полуботок.

ТРУСКАВЕЦЬ:
21. I. Хмара.
22. I. Маруся Богуславка.
23. I. Мазепа.
24. I. Ніч під Івана Купала.
25. I. Гетьман Полуботок.

СТЕБНИК:
26. I. Хмара.
27. I. Мазепа.
28. I. Гетьман Полуботок.

Театр приготовляє до вистави історичну пєсу „Пісня Бескиду“.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

РАВА РУСЬКА:
12. I. Шалапут.
13. I. Довбуш.
З Рави їде театр до Любачева.

КІНА.

АПОЛЬО: „Невдачник“.
АТЛЯНТИК: „Самураєва дочка“.
ВАНДА: „Малий король“; „Чоловік, що розбив банк у Монте-Карльо“.
ҐРАЖИНА: „Роза“.
ЕВРОПА: „Косцюшко під Рацлавицями“.
КАСІНО: „Графиня Владімов“ з Марлєною Дітріх.
КОПЕРНИК: „Князь і пролак“.
МАРУСЕНЬКА: „Дибук“.
МЕТРО: „Камелієва дама“.
МІРАЖ: „Сціпіон Африканський“.
МУЗА: „Благословенна земля“ (Ел. Райнер, Павло Муні).
ПАКС: „Один поверх вище“.
ПАЛЯС: „Премієра“ із Зарою Леандер.
РАЙ: „Чар богеми“ з Ів. Кепурою та Мартою Еґерт.
РІЯЛЬТО: „До побачення, гарна пані“ (Дж. Гейл, Сімон, Тейт, Александер).
СВІТ: „Тайна чорної кімнати“, „Такі то дівчата“.
СТИЛЕВЕ: „Королева Вікторія“ та ревія.
ТОН: „Капітан Тейльор“.
УТІХА: „Смерть тигра в джунглі“ та ревія.
ХИМЕРА: „Дівчата з Новолипок“.

ФОТОПЛЯСТІКОН
(пл. Марійська 5)
„Індія“.

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід“ (Пасаж Гавсмана ч. 7):
III. частина Вистави в Парижі.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 12. січня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Камер. музика. 19.10 Розр. музика. 20.00 Симфонія ч. 5 д-моль Брукнера; БІЛГОРОД 18.00 Популярні мельодії. 20.00 Пісеньки; БУДАПЕШТ 12.05 Військ. орх. 17.20 Циг. музика. 18.40. 19.00 Скр. рецитал Ж. Тібо; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей. 17.20. 18.00 Солісти. 19.20. 20.00. 21.00 Симф. концерт. 22.00 Танц. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 19.00 Фантазія ц-дур Шумана на фортеп.; КОШИЦІ 14.00. 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Співи. 20.30 Розр. музика. 21.00. 22.00. 23.00 „Самсон і Даліла“ оп. Сен-Санса; ПРАГА 15.15 Дитячі звуки. 20.05. 21.00. 22.00 Симф. концерт; РАДІО ПАРІ 21.30 Спів, форт. 22.00. 23.00 Пісеньки; РИМ 17.15 Сереньки. 19.30 Розр. музика. 20.55 Евр. концерт із Гоїнкої.

Четвер, 13. січня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. концерт. 19.10 Квартет. 20.00, 21.00 Вечір танцю; БІЛГОРОД 18.00, 21.30 Пісеньки, 22.15 Циганські романси; БУДАПЕШТ 12.05 Форт., 12.45 Спів, 13.30, 19.00 Циг. музика. 21.25 22.00 Орх. концерт; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.25 Форт., 19.25 Весела словно-муз. авдиція. 19.40 Дрібні форт. твори; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Нар. музика та пісні, 18.20 Соната фіс-моль Реґера. 19.10 Фільм. музика та пісеньки. 22.30 Музика; КОШИЦІ 13.30, 14.00, 18.00 18.40 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Солісти. 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Лізіом“ легенда Мольнара, опісля скрипк. рецитал; ПРАГА 19.15 Дитячий хор, 22.40 „Мазурки“ Шимановського, форт.; РАДІО ПАРІ 21.15 Пісні; РИГА 19.15, 20.00, 21.15, 22.00 „Країна усміху“ оп. Легара; РИМ 17.15 Камер. музика, 20.30 Розр. музика. 21.00, 22.00, 23.00 „Хованщина“ оп. Мусоргського.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 12. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: „Із пригод лісовиків“. Коляди; 11.40 Дебісі: Мала суїта, пл.; 12.03 Полудн. авд.; 13.45 Інформаційна Газетка в українській мові; 13.55 При чорній каві, пл.; 14.30 Сольові пісні з пл.; 15.00 Спогади з 1863 р.; Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Госп. вістки; 15.45 Хвилина питань для старших дітей; 16.00 Куток мови; 16.15 Опереткове попурі, орх.; 16.50, 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Піхота у боротьбі з повенями; 17.15 Сп. рецитал Льоренца Коваті, барит. у супр. форт.; 17.50 Конечна оборона; 18.00 18.50 Спортові вістки; 18.10 Сметана: „Волтава“ симф. поема, орх.; 18.20 Театр Уяви: „Архитвір Майстра Андрія“ на осн. О' Генрі; 18.30 18.55 Програма на завтра; 18.35 Для села: Хл. вістки. Громадське життя; 19.00 „Іменини пані Сесилії“, рецитація прози; 19.30 Пісні; 19.35 Вартість людського життя; 19.50 Шопенові рукописи; 20.00 Розр. концерт; у перерві в год. 20.20 Куток карнавалового гумору; 20.45 Вечерник; 21.00 Шопенівський концерт; 21.35 Европ. концерт із Голяндії; 22.40 Сен-Санс: фантазія з оп. „Самсон і Даліла“ пл.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танц. музика з пл.

Четвер, 13. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Клясики та романтики, муз. поранок для гімназій; 11.40 Пісні без слів, пл.; 12.03 Полудн. авдиція; 13.45 Комунікат Хліб. Палати; 13.50 Легка музика з пл.; 14.10 Розр. музика, орх.; 14.55 Біржа; 15.00 Спогади з 1863 р., Музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Гутірка музична з молоддю; 16.15 Розр. концерт у вик. нар. капелі; 16.20, 20.00 Актуальна гутірка; 17.00 Університет Ст. Баторія, відчит; 17.15 Вис. Сем. Гальман: „Дівчина у вікні“, вик. Фльора-Мелярт-Мае сопран, у супр. орх.; 17.50 Про типи бігунів; 18.00, 18.50 Спорт. вістки; 18.10 Чи діти повинні їздити на лещетах і совгах; 18.20 Молодь перед мікрофоном: Зима в поезії та пісні; 18.40 Листи та програми; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Алькест'с“ Евріпіда; 20.10 Розр. концерт, військ. орх., С. Бестані сопран, саксофон, форт.; 21.45 Літер. нарис, 22.00 Бетовен: Септет ес-дур оп. 20; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Із співацького альбуму.

Радіокутик.

НОВА ТЕЛЄВІЗІЙНА СЦЕНА В БЕРЛІНІ.

Теперішні берлінські приміщення для телевізійних знимок не відповідають сучасним вимогам. Вже від довшого часу почато праці над упрацюванням новлх саль для телевізії. У квітні ц. р. праці ці будуть вже зовсім закінчені.

Найцікавішим фрагментом нових приміщень для телевізійних знимок є телевізійна сцена, получена при помочі світляних фільтрів з темною акліматизаційною комнатою, де затримуються артисти перед виступом на сцену, тому що при сучасній техніці знимок артисти грають у пітьмі. Під оглядом світла сцена ізольована від музичної кімнати, але не звуково, бо артисти мусять чути музичний акомпаніамент.

Музична кімната багато більша як попередня та може в ній поміститися ціла орхестра. Сцену влаштовано так, що підвисшене подіюм лучиться в похилою поверхнею, де поміщена апаратура. Завдяки такій будові, голови артистів, що зближаються до апаратури п'ятає гри, не можуть вийти з поля зору.

Техніка знимок послуговується аналізатором, сконструованим на основі „вінка сочевок“.

Побіч сцени поміщено приміщення для технічної обстанови: кімнату для режисерів, зосібляну в технічні помічничі засоби, що дають змогу режисерові перевести докладну контролю картин та звуків, переказаних до висильника; студію, де міститься апаратура для висилки картин. Апаратура ця є власністю німецької пошти.

Багато уваги та зусиль посвячують німці телевізійному питанню. Завдяки дуже скорому розвиткові телевізії, число ділиться з конечністю збудувати окремий телевізійний будинок.

ТЕЛЄВІЗІЯ ДЛЯ ДІТЕЙ.

Англійські телевізійні програми шкільних ферій беруть на увагу передовсім потреби шкільної молоді та дітей, котрі без сумніву, більш як дорослі є вражливі на телевізійне явище. Цьогорічна святочна програма обіймає кілька телевізійних творів для дітей. Виконавцями програми є також діти.

ПАРИСЬКІ НАГОРОДИ ДЛЯ НІМЕЦЬКОЇ ТЕЛЄВІЗІЇ.

На паризькій виставі міжнародне журі признало першу нагороду німецькій дирекції пошт за вислуги в ділянці телевізії. Німецька пошта демонструвала на виставі два роди телевізії, а саме: телевізію проводову та звичайну. Демонстрація технічних осягнень німецької телевізії залишила у відвідувачів глибоке, незатерте враження.

Другу нагороду, також за успіхи в телевізійній ділянці, дістало німецьке т-во Телефункен за телевізійний подавач, сконструований так, що можна легко та скоро перелучитися з фільмового аналізатора на безпосередню трансмісію з апарату, що схоплює картини.

Третю нагороду, за відкриття та винаходи, дістало також т-во Телефункен за геніяльний винахід інж. Меха́у, названий „вінком сочевок“. Цей „вінок сочевок“ творить найважнішу частину механічного аналізатора, вживаного німецькою поштою в проводовій телевізії.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

БІРЖА.

Львів, 11 січня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·63, 89·20, Доляри американські 5,27·50, 5,24·50, Доляри канад. 5,26·50—5,24·00. Фльорени гол. 294·72—293·00, Франки фр. 18·01—17·71, Франки швайцарські 122·50—121·70, Фунти англ. 26·47—26·31. Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·60—16·90. Кор. дан. 118·09—117·25 Кор. норв. 132·93—131·90. Корони шв. 136·48—135·50, Ліри італ. 21·80—21·00, Марки фінлянд. 11·69—11·25, Марки нім. 113·50 — 110·50, Шилінги австр. 99·20—98·20, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 122·00 — 118·00

Акції.

4 і пів прем. внутр. 64·00, 64·25, 3 інв 1 ем 78·25 серія венот. 3 пов. інв. 2 ем 78·75., серія 90·00. 5 конверс. 66·50 прем доз. 42·00, 4 консол. 65·88

Папери

Банк Польський 116·50 Цукор 36.00, Вугіль 30·75, 30·50 Лільпоп 61·50, Моджеїв 14·25, Островець 55·00, Стараховичі 35·00, 35·07, 35·30, Габербуш 49·00.

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“

Львів, 11 січня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·05 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·10 зол.
молоко . . . 16—17 сот.
яйця (копа) . . . 7·90—8·00 зол.

Тенденція вдержана на масло й молоко, на яйця сильна.

ОПОВІСТКИ.

Оголошення. Ділова Комісія „Комітету для вшанування 10-их роковин смерти Головного Отамана Війська У. Н. Р. Симона Петлюри“, цим оголошує, що: I) З поетичних творів, надісланих на конкурс „Бойова Пісня Еміграції“, оголошений нею в місяці травні 1936 року, жадний не визнали за відповідний умовам конкурсу. II) Вірші двох авторів, підписані гаслами: „Несварків“ та „III“ як найбільш зближені до умов конкурсу, ухвалила Ділова Комісія закупити від авторів з тим, щоб видрукувати їх в еміграційних виданнях. За вірші під гаслом „Несварків“ — ухвалено запропонувати 30 зол. За вірш під гаслом „III“ — 25 зол. В разі згоди Шановних панів авторів, просимо їх звернутись на адресу: D-r I. Czykalenko, Marymoncka 1 m. 6. Żoliborz, Warszawa.

Ділова Комісія.

Жертви надіслані до Адміністрації „Діла“: на дар „Просвіті“ зол. 2.— Василь Задорожний, Щепанів; на Рідну Школу зол. 5.— Теодозій Лещинський, Ланьцут.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів Ринок 10